

Årsrapport for 2003

Forord

2003 var et vigtigt og travlt år for Udenrigsministeriet. Det gjaldt bl.a. arbejdet med EU's kommende forfatningstraktat og Regeringskonferencen og arbejdet med at finde en løsning på Irak-konflikten. Men det gjaldt også arbejdet med at yde professionel og løsningsorienteret hjælp til nødstedte danskere i udlandet og arbejdet med at opfylde de politiske målsætninger på eksport- og investeringsfremmeområdet og på udviklingsbistandens område.

Samtidig blev der arbejdet intensivt med Udenrigsministeriets moderniseringsproces, der skal sikre, at den danske udenrigstjeneste også fremover kan leve op til omverdenens krav og forventninger og internationalt set befinde sig blandt de allerbedste og mest omkostningseffektive udenrigstjenester. Der blev i 2003 opnået håndgribelige resultater over en bred front.

Denne Årsrapport dokumenterer det omfattende arbejde, der er ydet både på de ydre og på de indre linje af udenrigstjenestens medarbejdere - både i udlandet og her i København.

1 Indledning

For at give alle med professionel eller personlig interesse for Udenrigsministeriet et sammenhængende og tværgående regnskabsmæssigt billede af ministeriets opgaver og resultater i 2003, har vi i lighed med tidligere år valgt at aflægge årsrapport og at rapportere på alle udenrigstjenestens hovedformål - herunder den generelle udenrigspolitik, der omfatter de departementale opgaver, som ellers er undtaget fra rapporteringspligten. Det gør vi som led i udviklingen af vores regnskabsaflæggelse og målrapportering. Afrapportering vedrørende de departementale opgaver kan også bidrage til metodeudviklingen på dette område. Det gælder i en dansk sammenhæng, hvor der efter Udenrigsministeriets opfattelse er behov for forsøg med departemental afrapportering. Det gælder også internationalt, hvor Udenrigsministeriet i OECD-regie arbejder for udvikling af *best practice* for rapportering om målopfyldelsen på det udenrigspolitiske område.

Der er i årsrapporten søgt at tage højde for de bemærkninger, som eksterne interessenter og andre brugere har afgivet vedrørende Udenrigsministeriets årsrapport for 2002. Vi vil i de kommende år - i takt med implementeringen af et tværgående resultatkontraktkoncept - videreudvikle den årlige rapportering vedrørende regnskabet nøgletal og de fastsatte mål.

Nogle af Udenrigsministeriets aktivitetsområder er ikke selvstændigt og detaljeret omtalt i Årsrapporten. Flere af disse områder er beskrevet i de årsberetninger, der udarbejdes på en række af Udenrigsministeriets aktivitetsområder. For at give interesserede læsere en let adgang til uddybende oplysninger på de enkelte områder indeholder bilag 1 en oversigt over årsberetninger på Udenrigsministeriets område og for relaterede institutioner (med links hertil).

2 Beretning

2.1 Udenrigsministeriets organisation

Det danske Udenrigsministerium er en globalt opererende organisation med ministeriet i København og et globalt net af ambassader, generalkonsulater, multilaterale repræsentationer og handelskontorer i udlandet. En aktuell oversigt over de danske repræsentationer findes på www.um.dk.

Det globale netværk af repræsentationer i udlandet er Udenrigsministeriets særkende og grundlag for at kunne varetage Danmarks internationale interesser bedst muligt. Repræsentationerne er på baggrund af et indgående kendskab til lokale forhold og et effektivt kontaktnet i stand til at analysere og vurdere landenes indenrigs- og udenrigspolitiske situation og er derved afgørende leverandører af præmisserne ved formuleringen af den danske udenrigspolitik, og når der i øvrigt skal træffes beslutninger af betydning for Danmark og de lande, som repræsentationerne dækker.

Det er også via fortrolige kontakter til landenes politikere og myndigheder, at repræsentationerne har mulighed for at påvirke meningsdannelsen og de interne beslutningsprocesser i landene, når der skal træffes politiske beslutninger af afgørende betydning for Danmark. Denne form for interessevaretagelse, tilstedeværelse og adgang til beslutningstagerne i de vigtigste hovedstæder er sammen med de danske repræsentationer ved internationale organisationer som EU, FN, NATO, WTO og OSCE et yderst effektivt - og i mange situationer et afgørende - værktøj for dansk udenrigspolitik. Det viser fx erfaringerne fra det danske EU-formandskab og bestræbelserne på at sikre Danmark medlemskab af FN's Sikkerhedsråd i årene 2005 - 2006. Også ved regeringens lancering af fx *Det Arabiske Initiativ* spiller de danske ambassaders arbejde i alle relevante hovedstæder en nøglerolle.

Det danske udspil til en styrket dialog og et tættere samarbejde med den arabiske verden for at fremme reformprocesserne i regionen, det såkaldte Arabiske Initiativ, er et eksempel på, at et globalt netværk er en nødvendig forudsætning for en aktiv dansk udenrigspolitik i en globaliseret verden. Initiativet koordineres fra Udenrigsministeriet (Mellemøstkontoret) i København, der er i løbende kontakt med ambassaderne i de berørte og toneangivende lande og med repræsentationerne ved de relevante internationale organisationer.

Repræsentationerne i Mellemøsten (fx Alger, Bagdad, Kairo, Damaskus, Riyadh, Tel Aviv og Ramallah) indhenter vurderinger og sonderer og bearbejder holdninger i landene. Ambassaderne i Washington, London, Paris og Berlin og andre vigtige hovedstæder bidrager ligeledes med vurderinger og er samtidig vigtige kontaktkanaler til beslutningstagerne i de pågældende lande. Det kombineres med en bredspektret multilateral indsats. I Bruxelles arbejder den danske EU-repræsentation på alle niveauer på at få fastlagt en EU-strategi på baggrund af det danske udspil. I New York arbejder den danske FN-mission aktivt overfor FN-systemet og overfor relevante landes repræsentanter for at fremme reformprocesserne i de arabiske lande. I Genève holder den danske FN-mission kontakt med de relevante internationale organisationer på det humanitære område og på menneskerettighedsområdet. Man kan næsten sammenligne processen med en symfonikoncert; alle instrumenter skal spille med på de rigtige tidspunkter, for at det skal lyde rigtigt. Det er ikke tilfældigt, at netop musikalitet er én af Udenrigsministeriets centrale værdier.

Den organisatoriske opbygning af ministeriet i København er beskrevet på www.um.dk.

2.2 Udenrigsministeriets mission, vision og værdigrundlag

Udenrigsministeriet er en enhedsorganisation med en fælles concernledelse (direktør og tre udenrigsråder samt en administrationschef). Det betyder, at alle medarbejderne på repræsentationerne og i København indgår i én og samme organisation, og at missionen, visionen og værdierne er de samme, uanset om medarbejderne er placeret i Accra, Bruxelles, Kabul, München eller i København.

Udenrigsministeriets **mission** er

at arbejde for Danmarks interesser og værdier i forhold til omverdenen på en måde, der fremmer danskernes frihed, tryghed og velstand samt en mere fredelig og retfærdig verden med udvikling og økonomisk vækst for alle.

Inden for rammerne af Udenrigsministeriets mission er der fastlagt en vision, der er det konkrete pejlemærke for Udenrigsministeriets indsats og prioriteringer de kommende år.

Udenrigsministeriets **vision** er

Udenrigsministeriet - arbejder for Danmark

1. Vi skal sikre Danmark størst mulig indflydelse og bedst mulig placering i det internationale samarbejde.
2. Vi skal hurtigt og effektivt hjælpe danskere i nød i udlandet.
3. Vi skal være virksomhedernes foretrukne samarbejdspartner i internationale handels- og investeringsaktiviteter.
4. Vi skal styrke Danmarks deltagelse i det internationale udviklingssamarbejde og sikre, at dansk udviklingsbistand fortsat er blandt verdens allerbedste.
5. Vi skal yde højt værdsat rådgivning og samarbejde i internationale spørgsmål.
6. Vi skal ude og hjemme være en åben og aktiv formidler af danske udenrigspolitiske holdninger og værdier.
7. Vi skal være bredt respekteret som en kompetent, effektiv, udadvendt og serviceorienteret virksomhed.
8. Vi skal være en attraktiv og idéskabende arbejdsplads, der sikrer stor medarbejdertilfredshed og målrettet kompetenceudvikling.

For at understøtte missionen og arbejdet med at nå de mål, der ligger i visionen, er der fastlagt et fælles værdigrundlag for ministeriet.

Udenrigsministeriets **værdigrundlag** er,

at vi i Udenrigsministeriet som enkeltpersoner og organisation arbejder på grundlag af

musikalitet - åbenhed - handlekraft - arbejdsglæde - professionalisme

Værdigrundlaget er bærende for Udenrigsministeriets arbejde og udtrykker, hvad der i Udenrigsministeriet er vigtigt og værdifuldt for ministeriets kunder og alle medarbejdere. For at kunne bidrage til den ønskede adfærd hos medarbejdere og ledelse er værdigrundlaget konkretiseret i 16 fælles normer for god lederadfærd og 16 fælles normer for god medarbejderadfærd. Sammen med regeringens udenrigspolitiske redegørelser *En Verden i Forandring* og *En Verden til Forskel* om nye prioriteter i henholdsvis Danmarks udenrigspolitik og udviklingsbistand udgør missionen, visionen og værdierne det strategiske fundament for arbejdet med mål- og resultatstyring i Udenrigsministeriet.

2.3 Udenrigsministeriets hovedopgaver

Udenrigsministeriets lovgrundlag er lov om udenrigstjenesten¹, lov om internationalt udviklingssamarbejde² og lov om visse aspekter af Danmarks Eksportråds arbejde³.

Bevillings- og styringsmæssigt er Udenrigsministeriets formål delt op i fire overordnede aktivitetsområder:

- Gennemførelsen af Danmarks generelle udenrigspolitik
- Bistand til nødstedte danskere i udlandet
- Bistand til danske virksomheder i deres eksport- og internationaliseringsproces og tiltrækning af udenlandske investeringer til Danmark
- Forvaltning af den danske udviklingsbistand.

¹ Som senest ændret ved lov nr. 410 af 6. juni 2002.

² Som senest ændret ved lov nr. 411 af 6. juni 2002.

³ Lov nr. 53 af 31. januar 2001.

I en international sammenligning er det karakteristisk, at den danske udenrigstjeneste har en både bred og integreret opgavevaretagelse, hvor hele paletten af internationale opgaver er samlet. Vi har dermed en enstrengt varettagelse af Danmarks internationale interesser - hvad enten det drejer sig om udenrigspolitik, udviklingsbistand, bistand til danske virksomheders internationalisering eller bistand til danskere i nød i udlandet. Samlingen af eksport- og investeringsfremme i Udenrigsministeriet (2000) og overførsel af miljøbistanden til udviklingslandene (2001) til ministeriet har været led i denne udvikling. Andre lande bevæger sig i disse år i samme retning. Fx er Norges Eksportråds kontorer i udlandet ved at blive integreret i den norske udenrigstjeneste. Som et lille land har Danmark ved denne samling sikret sig en bedre og billigere udenrigstjeneste. Flere af de større EU-lande har fx særskilte udenrigshandelsministerier eller udviklingsbistandsadministrationer. Dette giver ofte problemer med den generelle udenrigspolitik, ligesom der opereres med dyrere og parallelle administrationer.

I takt med centraladministrationens internationalisering har andre ministerområder fået stigende betydning som selvstændige internationale operatører på de pågældende fagområder. I forhold hertil er Udenrigsministeriets særkende, at vi varetager de overordnede og tværgående danske interesser på tværs af den sektorspecifikke internationale opgavevaretagelse. Det gør vi for hele Rigsfællesskabet. Det kommer bl.a. til udtryk i repræsentationernes bemanning. Af de 318⁴ udsendte akademiske sagsbehandlere er ca. 20 procent specialattachéer fra andre ministerområder. Herudover har Grønlands Hjemmestyre og Færøernes Landsstyre enkelte udsendte medarbejdere knyttet til danske repræsentationer.

2.4 Det finansielle resultat i 2003

I henhold til Økonomistyrelsen vejledning skal årsrapporten på dette punkt indeholde en redegørelse for det finansielle resultat. Det finansielle resultat er sammenfattet i Tabel 1, der uddybes i afsnit 4 om det regnskabsmæssige resultat.

Tabel 1. Driftsresultat

	R2003 (mio. kr.)
Bevilling (1)	575,0
Indtægter	1.078,4
Årets finansieringsgrundlag	1.653,4
Udgifter	1.666,0
Driftsresultat	- 12,6

Note (1): Inkl. videreført bevilling under 06.41.01 Danmarks Eksportråd på 28,8 mio. kr.

Driftsresultatet i 2003 må samlet set karakteriseres som tilfredsstillende. Som led i en omfattende gradvis tilpasning af udgiftsniveauet var der et planlagt træk på den bevillingsmæssige opsparring på 12,6 mio. kr. - primært som følge af en række IT-investeringer, der pga. EU-formandskabet blev udskudt fra 2002 til 2003. Afsnit 4 indeholder en nærmere beskrivelse og vurdering af årets regnskabsmæssige og finansielle resultat.

⁴ Pr. 1. januar 2004.

2.5 De faglige resultater i 2003

På det **generelle udenrigspolitiske område** udgjorde Irak-forløbet samt bestræbelserne i Konventet og regeringskonferencen på at udarbejde en EU-forfatningstraktat de største enkeltstående udfordringer for Udenrigsministeriets virksomhed i 2003. I begge tilfælde var ministeriet tæt involveret i opfyldelsen af de danske målsætninger som fastlagt af regeringen med opbakning fra et flertal i Folketinget. Ministeriets mange øvrige mål og aktiviteter vedrørte bl.a. udbygning af forholdet til EU's nye naboer, NATO's tilpasningsproces, konfliktløsning gennem multilaterale operationer særligt i FN-regi, fremme af fred og velstand i Mellemøsten samt internationale handelsspørgsmål.

Det er Udenrigsministeriets egen vurdering, at udenrigstjenesten har levet op til målsætningerne på det generelle udenrigspolitiske område. Udenrigsministeriet foretager endnu ikke formaliserede kundeundersøgelser, *peer reviews* eller lignende som led i opfølgningen på målopfyldelsen på det generelle udenrigspolitiske område. Imidlertid er det også vores vurdering, at ministeriets kunder og interessenter generelt deler denne opfattelse. Det betyder selvsagt ikke, at alt er lykkedes i 2003. Nogle overordnede mål er kun delvist opfyldt. Her vil hovedårsagen imidlertid i de fleste tilfælde være, at der som regel er tale om meget komplekse processer eller forløb, og at Udenrigsministeriet - som én af flere aktører - har kunnet *bidrage til* men ikke alene sikre opfyldelse af målene.

Udenrigsministeriets **borgerservice** blev i 2003 opprioriteret ved en ny og selvstændig organisatorisk placering. Heldigvis var 2003 et år uden omfattende tragiske ulykker for danskere i udlandet. Alligevel behandlede ministeriet i København og ambassaderne og konsulterne i udlandet et meget betydeligt antal meget forskelligartede enkeltstående bistandssager, hvis håndtering skulle tilpasses de forhold og det land, hvor problemerne opstod. Det drejede sig om et bredt spektrum af sager fra mistede rejsedokumenter over sygdom, dødsfald, fængslinger (ikke mindst på grund af narkoforbrydelser) til børnebortførelsessager, som det ofte kan tage år at løse. Enkelte sager lagde også i 2003 beslag på ganske betydelige ressourcer på grund af de politiske forventninger fra regeringen og Folketinget med deraf affødt stor offentlig bevågenhed. Det drejede sig især om sagen om den tilbageholdte danske statsborger på Guantanamo-basen på Cuba og dødsdommen over en dansk statsborger i Marokko. Med rejsevejledningerne på <http://www.konsulat.dk/> - som blev særligt hyppigt besøgt i 2003 - blev der ydet en forebyggende indsats gennem rådgivning om sikkerhedsspørgsmål ved rejser til hyppigt besøgte områder med særlige risici.

På **eksport- og investeringsfremmeområdet** blev stort set alle de opstillede strategiske målsætninger for 2003 opfyldt. Danmarks Eksportråd har fastholdt og udbygget en høj kundetilfredshed, der er blevet ydet en særlig indsats for de små og mellemstore virksomheder, og indtjeningsmålet for ude- og hjemmetjenesten er steget i forhold til 2002 med 12,6 procent. Eksportrådet er i samarbejde med eksterne konsulenter m.fl. gået foran i udviklingen af en analysemetode til at angive størrelsesordenen af effekten af Eksportrådets eksportfremmeaktiviteter. Med gennemførelsen af analysen i 2003 er der gennemført to uafhængige basismålinger, hvilket har været vigtigt for at kunne vurdere metodens validitet. Den anden basismåling viste, at målet for den direkte samfundsøkonomiske nytte i 2003 ikke blev fuldt realiseret. Tilsvarende viste effektmålingen et fald i andelen af virksomheder, som har angivet en direkte positiv effekt af Eksportrådets ydelser på deres økonomiske resultat.

Langsigtet fattigdomsbekæmpelse har været omdrejningspunktet for de resultater, der i 2003 blev nået inden for **udviklingsbistandens område**. 61% af de opstillede program- og

projektindikatorer i resultatkontrakterne på området er opfyldt⁵. Bistandens fattigdomsorientering blev bekræftet med regeringens udviklingspolitiske strategi *En Verden til Forskæl*, der blev lanceret i juni 2003. Af den samlede bistand på 10,5 mia. kr. gik 5,8 mia. kr. til lande i Afrika, Asien og Latinamerika - størstedelen til at gennemføre typisk 3 - 4 sektorprogrammer i hver af de 15 danske programsamarbejdslande. Omkring 4,1 mia. kr. blev kanaliseret gennem internationale organisationer som Verdensbanken, FN og EU. Mens målet om at nedbringe antallet af udestående regnskaber for udbetalinger før 1. oktober 1999 blev opfyldt, blev målet om en jævnere fordeling af udbetalingerne over året alene delvist opfyldt. Det skyldes primært forsinkede indberetninger fra decentrale projektenheder. Samlet set vurderes den overordnede målopfyldelse dog at have været tilfredsstillende. Blandt de øvrige særlige resultater i 2003 kan fremhæves gennemførelsen af fem *performance reviews* på landeniveau og Danidas handlingsplan for korruptionsbekæmpelse.

Sideløbende med indsatsen for at nå de faglige mål gennemgik Udenrigsministeriet i 2003 en omfattende **udgifts- og bevillingstilpasning** for at nå Finanslovens sparemål på 70 mio. kr.⁶. Det er lykkedes, og set over en to-årig periode (2001 - 2003) er Udenrigsministeriets driftsudgifter reelt blevet reduceret med 250 mio. kr., hvilket svarer til 14 procent af de samlede driftsudgifter.

Udgiftsreduktionerne har været hjulpet godt på vej af Udenrigsministeriets omfattende **moderniserings- og effektiviseringsproces**. Den primære målsætning med processen er at sikre, at den danske udenrigstjenestes omkostningseffektivitet er i top i forhold til andre landes udenrigstjenester.

*Efter et intensivt forarbejde tog **moderniserings- og effektiviseringsprocessen** for alvor form i andet halvår af 2003, hvor der bl.a.*

- *blev fastlagt en mission, en vision og et værdigrundlag for Udenrigsministeriet*
- *skete en tilpasning af ministeriets kontorstruktur (der blev bl.a. nedlagt 7 kontorer og indført en fladere struktur med færre chefer)*
- *skete en styrkelse af den tværgående mål- og resultatstyring med fastlæggelse af et nyt kontraktstyringskoncept og udarbejdelse af et overordnet strategidokument og forsøgsvis resultatkontrakter*
- *blev etableret et ledelsessekretariat til at varetage den tværgående ledelsesbetjening og den tværgående mål- og resultatstyring*
- *blev etableret en kvalitetssikringsenhed på udviklingsbistandens område, der allerede i 2003 nåede at teste et samlet mål- og resultatstyringsystem på området*
- *skete en opprioritering af de borgerservicen, så de danske rejsende nu sikres en endnu bedre service og vejledning*
- *skete en effektivisering og afbureaukratisering af sagsgangene, herunder en decentralisering af forvaltningen af den danske udviklingsbistand fra ministeriet i København til danske ambassader i programsamarbejdslandene med bl.a. nye retningslinjer for bistandens gennemførelse til følge*
- *blev sat øget fokus på medarbejderudvikling og -tilfredshed ved gennemførelse af en medarbejdertilfredshedsundersøgelse og udvikling af kompetenceudviklingsplaner for alle medarbejdere*
- *blev iværksat et omfattende lederevaluerings- og udviklingsprogram*
- *blev sat øget fokus på digital forvaltning og digital ledelse*
- *blev vedtaget en kommunikationsstrategi for at sikre en mere åben og serviceorienteret betjening af Udenrigsministeriets kunder og offentligheden.*

⁵ De resultatkontrakter, der indgås på udviklingsbistandens område, betegnes i daglig tale virksomhedsplanlægningsaftaler (VPA).

⁶ Finansloven for 2003.

For en mere uddybende gennemgang af Udenrigsministeriets moderniseringsproces henvises til Udenrigsministeriets effektiviseringsstrategi på http://www.um.dk/udenrigstjenesten/um_effektivisering.asp.

2.6 Forventninger til 2004

Arbejdet med at modernisere og effektivisere Udenrigsministeriet vil fortsætte i 2004. Af Udenrigsministeriets effektiviseringsstrategi fremgår, hvilke mål der er sat for 2004. I en styrings- og rapporteringsmæssig sammenhæng er der grund til at fremhæve to af de mange effektiviseringsstiltag - arbejdet med at styrke ministeriets mål- og resultatstyring og arbejdet med at indføre tidsregistrering⁷.

*Arbejdet med at styrke ministeriets **mål- og resultatstyring** har i 2004 taget konkret form med 18 forsøgsvisse 1-årige tværgående resultatkontrakter. At resultatkontrakterne er tværgående betyder, at de dækker hele Udenrigsministeriets aktivitetsflade, herunder den departementale opgavevaretagelse. Den kontraktstyring, som aktiviteterne på eksport- og investeringsfremmeområdet og udviklingsbistandens område allerede i dag er underlagt, indgår som en integreret del af de tværgående resultatkontrakter. Hovedsigtet med kontrakterne er at styrke den overordnede koncernstyring på tværs af aktivitetsområderne og sikre en optimal anvendelse og fordeling af ressourcerne i overensstemmelse med en klar strategisk opgaveprioritering. Resultatkontrakterne er fastlagt på baggrund af en budgetramme og direktørens startegyndmelding for 2004, der med afsæt i regeringens udenrigspolitiske redegørelser og Udenrigsministeriets mission og vision opstiller en række eksternt og - nogle få - internt rettede strategiske målsætninger, der sammen dækker den samlede opgavevaretagelse. De forsøgsvisse resultatkontrakter vil i 2004 løbende blive evalueret, så der kan ske de fornødne tilpasninger inden det tværgående kontraktstyringskoncept udrulles i alle enheder i Udenrigsministeriet.*

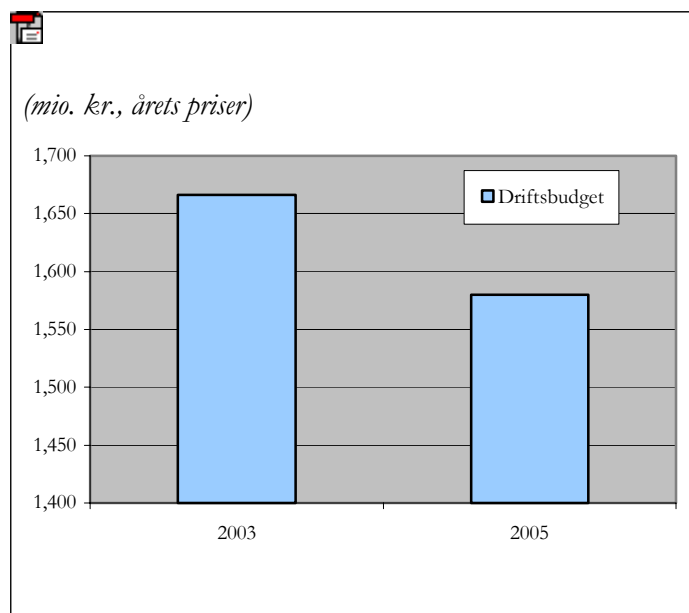
*For yderligere at effektivisere ressourcestyningen og for at undgå eventuel underfakturering er det besluttet, at der pr. 1. januar 2005 skal gennemføres **tidsregistrering** på eksportfremmeområdet. Tidsregistreringsmodellen vil blive afprøvet som pilotprojekt i 2004. I pilotfasen vil der ud over registrering af eksport- og investeringsfremmeaktiviteterne på et mindre antal repræsentationer også ske tidsregistrering af samtlige borgerservice-opgaver og - for at kunne dokumentere hvilke af ministeriets overordnede formål, repræsentationerne anvender deres tidsmæssige ressourcer på - en registrering af tidsanvendelsen på de fire hovedformål (udenrigspolitiske opgaver, borgerservice, eksport- og investeringsfremme og administration af udviklingsbistand). Den tværgående tidsregistrering vil kunne bidrage til en mere balanceret styring og prioritering på tværs af ministeriets samlede aktivitetsflade og en forbedret intern og ekstern rapportering, herunder i Årsrapporten.*

De **økonomiske rammer for 2004** er fastlagt ved en flerårig aftale, som Udenrigsministeriet indgik med Finansministeriet i forbindelse med Finansloven for 2004. Aftalen indebærer, at parterne er enige om, at den danske udenrigstjeneste kan måle sig med sammenlignelige landes udenrigstjenester når det gælder effektivitet og ressourceforbrug, men at der samtidig er mulighed for fortsat effektivisering - især vedrørende tilskudsadministration og administrative funktioner. Som konsekvens af aftalen skal Udenrigsministeriets samlede driftsudgifter reduceres med yderligere 140 mio. kr. i 2004 - 2005. Tyngdepunktet i udgiftstilpasningerne ligger på administration af udviklingsbistand og administration i almindelighed, og besparelserne vil bl.a. blive gennemført ved allerede besluttede konverteringer af udsendte stillinger til lokal ansættelse og stillingsnedlæggelser. Udgiftstilpasningen svarer til ca. 8 procent

⁷ For en mere udførlig redegørelse henvises til Udenrigsministeriets effektiviseringsstrategi.

af Udenrigsministeriets samlede driftsudgifter. Når besparelserne er gennemført ultimo 2005, vil Udenrigsministeriets samlede udgifter være reduceret med ca. 21 procent over en fire-årig periode.

Figur 1. Udenrigsministeriets udgifter reduceres med yderligere 140 mio. kr. over en to-årig periode (2004 – 2005)

Finanslovsaftalen indebærer, at bevillings- og udgiftsreduktionerne skal gennemføres på en sådan måde, at Udenrigsministeriet fortsat er i stand til at føre en aktiv udenrigspolitik. Der vil derfor ikke blive nedlagt repræsentationer af sparehensyn.

Indenfor en reduceret udgiftsramme kan Udenrigsministeriets prioriteringer i 2004 og største udfordringer sammenfattes som følger:

På det **udenrigspolitiske område** er regeringens prioriteter fastlagt i *En Verden i Forandring* og *En Verden til Forskel*. En optimal placering af Danmark i det europæiske rum er en hovedmålsætning, som vil præge alle aspekter af Udenrigsministeriets arbejde. Der skal sikres en stærk dansk indsats i konflikthåndtering og kampen mod terrorismen, hvor sikkerheds- og udviklingspolitiske hensyn og tiltag samordnes med afsæt i den udenrigspolitiske målsætning om at styrke demokrati og menneskerettigheder. Et moderniseret og fokuseret NATO skal fastholdes som den transatlantiske ramme for imødegåelse af nye trusler, og Danmark skal spille en fremtrædende rolle i styrkelsen af det transatlantiske samarbejde generelt. Arbejdet med at styrke de danske relationer til landene i den arabiske verden og Mellemøsten vil også være fremtrædende i 2004. Endelig er det en helt central målsætning at sikre dansk indflydelse i de internationale handelspolitiske forhandlinger.

Inden for **borgerservice** vil der forsat i 2004 være forventninger hos nødstedte danskere i udlandet om at modtage god, venlig, professionel og resultatorienteret bistand fra Udenrigsministeriet og repræsentationerne. Det stiller krav om en god kundebetjening på en ressourceeffektiv måde. For at bidrage til dette mål vil der blive iværksat en procedure, hvor repræsentationer kan udveksle erfaringer med hensyn til, hvordan en bistandssag behandles på den bedste måde - tilpasset forholdene i de enkelte lande. Endvidere vil arbejdet med at udbrede kendskabet til servicetilbuddene - både forud for udlandsrejser, herunder ikke mindst rejsevejledninger, og under udlandsophold, når uheldet er ude - blive intensiveret gennem deltagelse i rejsemesser og udlevering af brochurer til bl.a. rejsebureauer. Endelig vil

behandlingen af sager om visum mv. blive søgt yderligere effektiviseret i lyset af en iværksat evaluering af den anvendte elektroniske teknologi.

På **eksport- og investeringsfremmeområdet** videreføres strategien. Som led heri vil der blive arbejdet på at opstille relevante mål for Danmarks Eksportråds generelle forretningsservice - dvs. de ydelser som Eksportrådet ikke tager betaling for (der er bl.a. opstillet konkrete måltal herfor i repræsentationernes eksport- og investeringsfremmeresultatkontrakter for 2004). Herudover vil der som led i et særligt kompetenceudviklingsprogram for eksport- og investeringsfremmerådgivere ske en intensivning af indsatsen for at sikre fortsat medarbejderudvikling og en øget professionalisering af kundebetjeningen med henblik på at understøtte opfyldelse af de strategiske målsætninger på området.

På det **udviklingspolitiske område** vil fattigdomsbekæmpelse og gennemførelse af regeringens prioriteter for dansk bistand stå centralt i 2004. Forberedelsen af nye programmer inden for de sociale sektorer, Danmarks kandidatur til FN's Sikkerhedsråd i 2005 - 2006, etablering af Offentlige Private Partnerskaber samt udvikling af nye strategier for miljø, nærområdeindsatsen samt børn og unge vil være centrale udfordringer i 2004. En ny handlingsplan mod terror skal sikre, at alle tilgængelige instrumenter tages i brug her og nu. Samtidig er der behov for en mere langsigtet indsats mod terror, herunder gennem *Det Arabiske Initiativ*. Ønsket om at sikre et effektivt, relevant og tidssvarende udviklingssamarbejde vil kræve løbende tilpasninger af bistanden. Det vil bl.a. ske ved, at det nye mål- og resultatstyringssystem på området færdigtestes og implementeres fuldt ud ved udgangen af 2004. Der vil desuden blive gennemført syv *performance reviews* på landeniveau, og der vil blive fulgt op på *En Verden til Forskel* med præsentation af de udviklingspolitiske prioriteter for 2005 - 2009.

2.7 Oversigt over hovedkonti

Tabel 2. Der aflægges Årsrapport for syv hovedkonti

06.11.01.	Udenrigstjenesten
06.11.02.	Regeringens fællesudgifter vedrørende EU-formandskabet
06.11.03.	Udenrigstjenestens bygninger
06.11.05.	Konsulære indtægter
06.31.01.	Administration af det internationale udviklingssamarbejde
06.31.02.	Ejendomme i programsamarbejdslande m.v.
06.41.01.	Danmarks Eksportråd

3 Målrapportering

Der skal ifølge Økonomistyrelsens vejledning rapporteres på ”alle mål og resultatkrav, der er aftalt med eller fastsat af en anden part end virksomheden”. Den eksterne målfastsættelse finder for Udenrigsministeriets vedkommende primært sted gennem minister- eller regeringsbeslutninger, udenrigspolitiske redegørelser, folketingsbeslutninger og beslutninger i internationale fora. Da Udenrigsministeriet varetager udenrigspolitikken for hele rigsfællesskabet kan målfastsættelsen i nogle tilfælde være et resultat af beslutninger truffet af Grønlands Hjemmestyre eller Færøernes Landsstyre. Der er med andre ord tale om mål- og resultatkrav, som spænder meget vidt i henseende til de politiske målsætningers oprindelse, detaljeringsgrad, eksplicitet mv., og der findes af indlysende grunde ikke en samlet liste over mål- og resultatkrav for Udenrigsministeriet. Det er ydermere således, at nye målsætninger kan opstå med kort varsel som følge af internationale begivenheder. Det er således heller ikke muligt *på forhånd* at opstille en udtømmende liste over mål- og resultatkravene, da den internationale udvikling som regel vil overhale selv den mest omhyggelige planlægning.

Som følge af de eksternt fastsatte måls beskaffenhed må de i væsentlig udstrækning udmøntes og operationaliseres internt i Udenrigsministeriet med udgangspunkt i de politiske udmeldinger og med afsæt i ministeriet mission, vision og værdier. Da Ministeriet er organiseret som ét samlet departement *uden* styrelser, foregår udmøntningen og det styringsmæssige samspil i væsentlig grad mellem koncernledelsen og enhedscheferne i ude- og hjemmetjenesten.

Vilkårene for målrapportering adskiller sig derfor væsentligt fra det, der kendes på andre ministerområder, der er organiseret som et departement og underliggende styrelser, men processen skønnes alligevel at kunne beskrives ved hjælp af begreberne fra Økonomistyrelsens vejledning.

For 2004 er de overordnede (internt og eksternt rettede) mål og resultatkrav for alle aktivitetsområder samlet og udmeldt af Udenrigsministeriets direktør i oktober 2003 på vegne af koncernledelsen⁸. Målene er udmøntet i de forsøgsvis tværgående resultatkontrakter, ledelsen har indgået med i alt 18 chefer i ude- og hjemmetjenesten⁹. Det er sket som led i udviklingen af ministeriets mål- og resultatstyring. Udenrigsministeriet vil i årsrapporteringen vedrørende 2004 sidestille målene i direktørens udmelding med ”mål, der er aftalt med eller fastsat af en anden part end virksomheden”, jf. Økonomistyrelsens vejledning.

Helt den samme fremgangsmåde kan ikke anvendes for målrapporteringen vedrørende 2003, da direktørens udmelding (i oktober 2002) af de overordnede målsætninger for 2003 er af mere overordnet karakter. Målsætningerne er inden for rammerne af Udenrigsministeriets virksomhedsplanlægningssystem (VPS)¹⁰ blevet konkretiseret og udmøntet i forskellige styringsinstrumenter, herunder individuelle handlingsplaner, strategipapirer, og instruktioner til repræsentationerne, der tilsammen dækker alle virksomhedsområderne. Årsrapporteringen vedrørende 2003 vil ske på grundlag af denne brede vifte af styringsinstrumenter. Pga. det store antal mål vil der i et vist omfang ske en gruppering heraf.

⁸ Det kan dog pga. de skiftende internationale rammebetingelser og politiske strømninger ikke udelukkes, at der - særligt på det generelle udenrigspolitiske område - vil opstå nye mål i løbet af året.

⁹ For de øvrige enheder er direktørens udmelding udmøntet i en række forskellige styringsinstrumenter ad modum 2003.

¹⁰ VPS forudses erstattet af det nye kontraktstyringskoncept.

På **eksport- og investeringsfremmeområdet** er det overordnede styringsinstrument den tre-årige rullende strategiplan, der er vedtaget af Danmarks Eksportråds bestyrelse. Strategiplanen er udmøntet i særlige 1-årige resultatkontrakter, som ledelsen indgår med de enheder ude og hjemme, der beskæftiger sig med eksport- og investeringsfremme. Også på **udviklingsbistandens område** er de overordnede målsætninger udmøntet i særlige 1-årige resultatkontrakter - nemlig de virksomhedsplanlægningsaftaler ledelsen indgår med ambassaderne i de danske programsamarbejdslande m.fl. **Det generelle udenrigspolitiske område**, der er karakteriseret ved mange beredskabslignende opgaver, og **borgerservicen**, der er overvejende efterspørgselsstyret, har ikke hidtil været underlagt kontraktstyring i traditionel forstand. Det skyldes, at mulighederne for at opstille meningsfulde kvantitative mål er begrænsede, og at internationale begivenheder og enkeltsager i løbet af året hurtigt kan ændre fokus i opgavevaretagelsen. Målopstillingen har derfor hidtil været på et mere overordnet plan og er i et vist omfang sket løbende, da målene jævnlige ændres eller først opstår i løbet af året fx som følge af regerings- og folketingsbeslutninger eller politiske pres i forbindelse med enkeltsager.

I lighed med tidligere år vil der også i år blive afrapporteret for den generelle udenrigspolitik, der omfatter de departementale opgaver. Det sker til trods for, at denne del af ministeriets aktivitetsflade *ikke* er omfattet af rapporteringskravet - svarende til at de øvrige ministerområder ej heller afrapporterer vedrørende de departementale opgaver eller dækker disse opgaver med et formaliseret mål- og resultatstyringssystem. Når de departementale opgaver alligevel inddrages - her og i de nye tværgående resultatkontrakter - er det for at

- styrke den overordnede koncernstyring og fremme den balancerede styring på tværs af hele organisationen,
- tilvejebringe det bedst mulige grundlag for prioritering af ressourcerne i lyset af ressourcesituationen, og
- styrke grundlaget for den tværgående rapportering om ministeriets mål, resultater og ressourcer.

3.1 Gennemførelsen af Danmarks generelle udenrigspolitik

De overordnede mål på det generelle udenrigspolitiske område indgår i direktørens udmelding fra efteråret 2002 og i regerings- og folketingsbeslutninger vedtaget i løbet af året. Målene er efterfølgende konkretiseret i en bred vifte af interne styringsdokumenter. Da målopfyldelsen på området ofte er betinget af mange forskellige faktorer, herunder internationale begivenheder og andre aktørers medvirken, og primært beror på en kvalitativ vurdering, er ministeriets mål typisk formuleret som bidrag til en given proces, sag mv. - altså som delmål.

*Det er en udfordring at rapportere om **målopfyldelsen på det generelle udenrigspolitiske område**. Det er eksempelvis urealistisk at tro, at det danske Udenrigsministerium egenhændigt kan indfri et overordnet politisk mål som "Fred og velstand i Mellemøsten". Dertil er alt for mange aktører involveret og alt for mange internationale interesser på spil. Det er typisk heller ikke muligt at frembæve én aktivitet som udslagsgivende for målopfyldelsen, der som regel er udslag af en kombination af aktiviteter fra flere aktører. Disse problemer tages der højde for ved at opstille målene for Udenrigsministeriets resultater som inspis til opfyldelsen af de bredere overordnede mål.*

Til trods for at det generelle udenrigspolitiske område endnu ikke er underlagt formaliseret kontrakstyring, er der - forsøgsvis - anvendt samme rapporteringsformat som for de øvrige rapporteringsområder.

Tabel 3. Mål og målopfyldelse

Emne	Mål	Status for målopfyldelse
I. EU efter udvidelsen	<p>1. Konvent/regeringskonference:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klargøre EUs formål, indretning, karakter og kompetencer - bredt politisk flertal bag linje under regeringskonferencen* - sikre danske mærkesager som fastlagt i forhandlingsgrundlaget* 	<p>Delvis opfyldelse af det overordnede politiske mål om fastlæggelse af forfatningstraktat/opfyldelse af de danske delmål</p> <ul style="list-style-type: none"> - konventets traktatudkast er egnet til at løse op for folkelig usikkerhed. Markante danske fingeraftryk om EU's grænser - bredt flertal bag forhandlingsgrundlaget godkendt i Folketinget i oktober og mandatet godkendt i Europa-udvalget forud for topmøde december - danske mærkesager sikret i senest foreliggende kompromispakke, herunder EU-forbeholdene
	<p>2. Fremme interessevaretagelse i EU:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hurtig dansk ratifikation af udvidelsestraktaten - fastholde gode forhold til de 10 nye medlemslande - konkrete resultater, synliggørelse og forankring af Europapolitikken 	<p>Opfyldt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Danmark ratificerede 11. juni udvidelsestraktaten som det første af de 25 lande - aktiv alliancebygning gennem omfattende besøgs- og rejsevirksomhed på minister- og embedsmandsniveau - løsning på vigtige sager indenfor sektorpolitikkerne; effektivisering ifht. eksterne kunder. Aktiv alliance-tænkning
	<p>3. Styrket forhold til EU's nye naboer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udvikling af samlet EU-nabopolitik - fastholde resultatet af EU-Rusland topmødet under danske formandskab 	<p>Opfyldt</p> <p>ved aktiv indsats i EU-fora, møde i København mellem EU-lande omkring Østersøen om nye naboer samt bilateralt engagement og dialog</p>
II. Den nye sikkerhedspolitiske orden	<p>1. Aktiv og engageret opfølgning på nye udenrigs- og sikkerhedspolitiske billede</p>	<p>Opfyldt ved præsentation af <i>En verden i forandring</i> med nye prioriteter i Danmarks udenrigspolitik og <i>De sikkerhedspolitiske rammevilkår for dansk forsvarspolitik</i></p>
	<p>2. Tilpasse NATO til sikkerhedssituation, herunder fastholde NATO som transatlantiske ramme for forpligende sikkerhedspolitisk samarbejde</p>	<p>Opfyldt ved at støtte udvikling af grænser for NATO's traditionelle virke, deltagte ved NATO-overtagelse af ISAF, yde logistisk støtte til Polen i Irak og etablere NATO Response Force (NRF)</p>
	<p>3. Fremme grundlag for beslutning om Thule-radarens rolle i missilforsvar</p>	<p>Opfyldt ved dansk/grønlandsk enighed om udspil, konsultationer med USA., redegørelse om missilforsvar og Thule-radaren, offentlige høringer. Bred opbakning til udspil i Folketing</p>
III. Konfliktløsning og -forebyggelse	<p>1. Opretholde samlede bidrag til internationale operationer på ca. 1000 udsendte soldater/politifolk</p>	<p>Opfyldt ved at det danske bidrag til internationale operationer er uændret på ca. 1000 udsendte soldater og politifolk. Via IHB er 137 personer udsendt til civile opgaver samt personel til EU og OSCE indsatser</p>
	<p>2. Øget støtte til internationale bestræbelser - især i FN-regi - til konfliktløsning og -forebyggelse i udviklingslandene</p>	<p>Opfyldt ved støtte til genopbygningsindsatser gennem div. FN-organisationer, konsultationer om støtte til andre konfliktramte områder samt iværksættelse af opstartfase til "Afrikaprogram for konflikt" med støtte til regionale organisationer</p>
	<p>3. Fred og velstand i Mellemøsten:</p>	<p>Delvis opfyldelse af af det overordnede politiske mål/opfyldelse af de danske delmål</p>

Emne	Mål	Status for målopfyldelse
	<ul style="list-style-type: none"> - Israel/Palæstina: fastholde aktivt og realistisk EU-engagement i mellemøstlige fredsproces - Det Arabiske Initiativ til støtte af reformprocesser i regionen* - yde bidrag til konfliktforebyggelse og -løsning i Irak 	<ul style="list-style-type: none"> - EU-pres var medvirkende til parternes accept af <i>Køreplan for Fred</i> i juni og FN's Sikkerhedsråds endossering i november - opbygning af program blev påbegyndt, og Danmark bidrog til beslutning på DER i december om samlet strategi for EU's forhold til den Mellemøstlige region - Folketinget gav 21. marts mandat til dansk aktiv deltagelse i den militære aktion i Irak. Det danske styrkebidrag omfattede en ubåd, en korvet, et lægehold samt stabs- og forbindelsespersonel
	<p>4. Aktiv dansk indsats i vestlige Balkan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nyt samlet dansk regionalt programinitiativ for vestlige Balkan - bidrag til nyorientering af EU's strategiske målsætninger (Zagreb II) 	<p>Opfyldt</p> <ul style="list-style-type: none"> - intensiveret bilateral dialog samt fastlæggelse af regional strategi for det samlede danske engagement - DER og EU-Balkan-topmødet i juni forstærkede EU-medlemskabsperspektiv
IV. Åbne markeder/handel og udvikling og erhvervsudvikling	<p>1. Fokus på udviklingslandene i ny handelsrunde</p>	<p>Opfyldt ved fremlæggelse af dansk strategipapir vedr. handel og udvikling og højniveau-møde i København maj: "Making Trade Work for the Poor"</p>
	<p>2. Sikre markedsadgang for dansk eksport, herunder særligt i relation til Doha-runden forud for WTO-ministerkonferencen i Cancun</p>	<p>Opfyldt ved systematisk gennemgang af danske interesser i forhandlingerne ved inddragelse af diverse interessenter</p>
V. God regeringførelse	<p>1. Styrket indsats i internationale menneskerettighedsarbejde, bekæmpelse af årsager til terrorisme og styrket nærområdeindsats</p>	<p>Opfyldt ved</p> <ul style="list-style-type: none"> - dansk torturresolution vedtaget af FN's Menneskerettighedskommission og FN's Generalforsamling - høj dansk profil i arbejdet med FN-konvention om handicappedes rettigheder - udarbejdelse og iværksættelse af handlingsplan for korruptionsbekæmpelse - udarbejdelse af rapport om udviklingsbistandens mulige bidrag til bekæmpelse af årsager til terrorisme

* Målet er fastlagt af regeringen i løbet af 2003.

3.1.1 Kommentarer til Tabel 3

EU stod helt centralt på Udenrigsministeriets dagsorden for 2003, og en række vigtige mål blev indfriet. Udover arbejdet i konventet/regeringskonferencen bidrog ministeriet aktivt til at opnå tilfredsstillende løsninger på vigtige sager som overtagelsestilbud, social sikring og landbrugsreform. Målsætningen om at styrke og udbygge forholdet til EU's nye naboer blev opfyldt gennem aktiv medvirken til en samlet EU-nabopolitik, bilaterale konsultationer og allianceopbygning med de nye naboer. Der var en tæt bilateral dialog med Rusland, der dog trods bestræbelserne fra Danmarks (og EU's) side ikke resulterede i et øget russisk engagement i den Nordlige Dimension og Østersøamarbejdet.

Det var i 2003 også en højt prioriteret udenrigspolitisk opgave aktivt og engageret at følge op på det nye sikkerhedspolitiske billede - ikke mindst i lyset af EU's udvidelse. Målet blev indfriet med bl.a. fremlæggelse af *En Verden i Forandring* med regeringens bud på nye prioriteter i dansk udenrigspolitik. Konkret bidrog bl.a. statsministerens og udenrigsministerens besøg i USA til en styrkelse af de transatlantiske bånd. Ministeriet

medvirkede endvidere aktivt til NATO's tilpasning til den nye sikkerhedspolitiske orden, herunder ved medvirken til beslutninger om at styrke NATO's kapacitet til at håndtere de nye trusler og et styrket partnersamarbejde med fokus på Kaukasus, Centralasien samt Middelhavsdialogen.

Indsatsområdet "Konfliktløsning og -forebyggelse" indeholder en række delmål i forhold til multilaterale organisationer, bilaterale indsatser og forskellige geografiske områder. Mest spektakulært var forløbet omkring Irak, hvor regeringen i marts fik mandat til aktivt at deltage i den militære aktion. Herudover lancerede regeringen i 2003 *Det Arabiske Initiativ*, der består af et bilateralt og et multilateralt spor til fremme af reformprocesserne i regionen. Trods positive indikatorer i forhold til de danske delmål er det i skrivende stund for tidligt at erklære de overordnede politiske mål for opfyldt.

Udover indsatsen for udviklingslandene blev målene under indsatsområdet "Åbne markeder/handel og udvikling og erhvervsudvikling" indfriet gennem en systematisk gennemgang (under inddragelse af ressortministerier, organisationer mv.) af danske interesser i relation til WTO's Doha-runde, udarbejdelse af positionspapirer på udvalgte områder samt kortlægning af Danmarks toldbelastning - "projekt markedsåbning".

Under "God regeringsførelse" falder en række forskelligartede - om end relaterede - emner som demokratisering, menneskerettigheder, bekæmpelse af terrorisme og den internationale retsorden. Under emnerne sondres mellem forbundne og gensidigt understøttende delmål som styrkelse af indsatsen i det internationale menneskerettighedsarbejde, udviklingsbistandens mulige bidrag til bekæmpelse af terrorisme, korrupsionsbekæmpelse samt styrkelse af nærområdeindsatsen. En konkret resultatgennemgang viser en imponerende målopfyldelse. Oversigten indeholder en gruppering af målene, idet en samlet gennemgang vurderes at være mest hensigtsmæssig pga. det store antal - forskelligartede - mål.

3.1.2 Uddybende analyser og vurderinger

Sammenfattende viser målrapporteringen på det generelle udenrigspolitiske område, at størstedelen af de opstillede mål blev opnået med tilfredsstillende resultater. Enkelte af målene blev pga. internationale begivenheder og politiske strømninger først fastsat i løbet af året - typisk ved regerings- og folketingsbeslutninger. Det gælder bl.a. Konventet/regeringskonferencen om EU's kommende forfatningstraktat og Irak-krisen.

Arbejdet med **EU's kommende forfatningstraktat** var én af Udenrigsministeriets væsentligste generelle udenrigspolitiske opgaver i 2003. I juli afleverede *Konventet om Europas Fremtid* et samlet udkast til en forfatningstraktat. I oktober åbnede regeringskonferencen. Det italienske formandskabs mål var at afslutte forhandlingerne allerede i forbindelse med Det Europæiske Råds møde i Bruxelles den 12. - 13. december. Det lykkedes ikke. Men Udenrigsministeriet kan med tilfredshed notere, at målene for Danmarks arbejde med EU's nye forfatningstraktat for 2003 blev opfyldt, og at Danmark derfor står godt rustet til de videre forhandlinger.

Danmark tillagde Konventet høj prioritet, og Udenrigsministeriet satte mange ressourcer ind på bl.a. at bistå den danske regeringsrepræsentant i Konventets præsidium. Den aktive indsats gav resultater, og Konventets traktatudkast afspejlede mange danske mærkesager. Også regeringskonferencen stillede store krav til hurtighed, sagkundskab, fleksibilitet og koordination i den samlede udenrigstjenestes arbejde. Det lykkedes at samle bred opbakning i Folketinget til regeringens linie, både i forbindelse med Folketingets forespørgselsdebat om

forhandlingsgrundlaget i oktober og i forbindelse med forelæggelsen af forhandlingsmandat i Europaudvalget forud for topmødet i december 2003.

En særlig udfordring var de danske EU-forbehold. Sagen mødte betydelig skepsis fra EU's side og skabte stor debat i Danmark. Takket være omfattende forberedelser lykkedes det gennem et intenst forhandlingsforløb at nå frem til en tekst i overensstemmelse med forhandlingsgrundlaget.

Regeringskonferencen nød stor offentlig bevågenhed, og Udenrigsministeriet prioriterede eksternt kommunikation og kontaktskabelse med organisationer, presse og den bredere offentlighed højt. Det er vurderingen, at disse tiltag har bidraget til en samlet set tilfredsstillende målopfyldelse.

Forløbet omkring EU's forfatningstraktat illustrerer udfordringerne ved at målrapportere på det generelle udenrigspolitiske område. Dels krævede forhandlingerne løbende målfastlæggelse og -revision, hvorved grænsen mellem aktivitetsbeskrivelse og resultatopgørelse risikerer at blive flydende. Dels lykkedes det ikke regeringskonferencen at nå et samlet resultat, da centrale EU-samarbejdspartnere manglede den politiske vilje til at indgå kompromis. Alligevel må de danske (del-)mål anses for opfyldt. Forløbet understreger således de eksterne aktører og internationale begivenheders betydning for håndtering af udenrigspolitikken, dens mål og resultater og behovet for at inddrage også disse aspekter ved vurderingen af de opnåede resultater.

Irak var ét af de største emner i den offentlige debat i 2003. Forud for Folketingets beslutning i marts om Danmarks deltagelse i den militære aktion var gået måneders intens offentlig debat - og debatten fortsatte. Regeringen besvarede - og fortsætter med at besvare - et betydeligt antal spørgsmål fra Folketinget, pressen og offentligheden. Målet om et dansk bidrag til konfliktforebyggelse og -løsning i Irak blev opfyldt og indgik i en dynamisk videre proces.

Udenrigsministeriet havde en central rolle i processen. Et stort antal målrettede indberetninger fra berørte repræsentationer bidrog til notater og svar, der understøttede en saglig og veloplyst parlamentarisk behandling og offentlig debat. Gennem et tæt og frugtbart samarbejde mellem de involverede enheder var ministeriet i stand til at levere et kvalitetsprodukt i forbindelse med Folketingets behandling af de fire beslutningsforslag og den løbende besvarelse af spørgsmål fra Folketingets udvalg og medlemmer.

I forbindelse med den oprindelige beslutning om Danmarks deltagelse i den multinationale styrke (B118) blev der under stort tidspres besvaret 181 spørgsmål fra Folketingets Forsvarsudvalg. Senere, da det danske bidrag til den internationale sikringsstyrke i oktober 2003 skulle udvides (B1), blev 207 spørgsmål besvaret. Samlet blev der i 2003 leveret svar på i alt knap 600 spørgsmål fra Folketinget om Irak. Heri indgår mere end 100 spørgsmål stillet af medlemmer af Folketinget i henhold til Folketingets forretningsordens § 20.

Interessen for Irak blev en god lejlighed til at demonstrere Udenrigsministeriets værdigrundlag i praksis - herunder målsætningerne om handlekraft, professionalisme og åbenhed. Samtidig understreger forløbet, at ministeriets ressourceforbrug, mål og resultater ikke kun vedrører de "rene" internationale aktiviteter, men også i høj grad bestemmes af krav og ønsker fra Folketinget, medierne og offentligheden generelt.

Der medgik i 2003 ca. 549 årsværk til løsning af de generelle udenrigspolitiske opgaver. Ca. 236 af disse årsværk var placeret i hjemmetjenesten - de øvrige på de udsendte diplomatiske repræsentationer.

3.2 Borgerservice

Udenrigsministeriet skal ifølge lov om udenrigstjenesten § 1, stk. 3 bistå danskere, der kommer i nød i udlandet. Målene i Tabel 4 er udledt af lovgrundlaget, forventninger hos regering og Folketing samt af direktørens udmelding af de overordnede strategiske målsætninger for 2003. De er i fornødent omfang konkretiseret i instruktioner til berørte repræsentationer. Der er forsøgsvis anvendt samme rapporteringsformat som for de øvrige rapporteringsområder.

Tabel 4. Oversigt over mål og målopfyldelse

Område	Mål	Status for målopfyldelse
I. Bistand til nød- stedte, herunder særlige sager:	At alle nødstedte rejsende får den relevante nødvendige assistance	Opfyldt. Livs- og velfærdstruende sager gives altid maksimal prioritet af repræsentationerne og ministeriets Borgerservice
- den tilbage- holdte danske statsborger på Guantanamo	Afklaring af sagen	Delvist opfyldt. Der har været ført en intens dialog med de amerikanske myndigheder. Sagen blev løst i februar 2004, hvor statsborgeren kom tilbage til Danmark
- dødsdømt dansk statsborger i Marokko	Undgå at den af højesteret stadfæstede dødsdom blev eksekveret	Opfyldt. Alle diplomatiske midler blev aktivt anvendt for at sikre, at det siden 1993 gældende moratorium for eksekvering af dødsdomme blev opretholdt
- civile urolighe- der i Bolivia	Bistand til danske turister og andre statsborgere, der måtte ønske at udrejse fra La Paz i en situation, hvor al normal samfærdsel var brudt sammen	Opfyldt. Alle danske statsborgere, der ønskede udrejse, blev bistået af Borgerservice og ambassaden i La Paz med at deltage i en tysk-ledet operation udført af det peruvianske flyvevåben
II. Information om forholdene i udvalgte rejse- lande	Gennem Udenrigsministeriets hjemmeside at give præcis og aktuel information om sikkerhedsspørgsmål i hyppigt besøgte lande med særlige risici	Opfyldt. Risikosituationen i de udvalgte lande vurderes løbende, og rejsevejledninger udarbejdes og ajourføres, hvor det skønnes fornødent. Opdateringen foretages efter behov og mindst hver tredje måned.
III. Håndtering af ansøgninger om visum og op- holdstilladelse	En betjening, der er servicebetonet uden at gå på kompromis med kontrolkravene Indberetning om mulige uregelmæssigheder	Opfyldt. Der er indledt et samarbejde med udlændingemyndighederne om en forenkling og modernisering af arbejdsgangene Opfyldt. Indberetninger fra repræsentationerne er indgået i udlændingemyndighedernes og politiets arbejde med at videreudvikle det danske regelgrundlag

Tabel 5. Omfanget af Borgerservices opgaver i 2001 - 2003

	2001	2002	2003
Bistand til nødstedte	3.901	4.745	4.334
Visumansøgninger	94.104	74.099	69.700
Ansøgninger om opholdstilladelser	20.279	14.510	13.291
Civilretlige sager	3.177	1.517	1.307
Pas	10.704	10.742	11.997
Legaliseringer i udetjenesten	6.171	5.573	5.289
Legaliseringer i Udenrigsministeriet	27.830	27.109	24.857

3.2.1 Kommentarer til Tabel 4 og 5

Forskelligartetheden er karakteristisk for mange af borgerservice-opgaverne, dels fordi sagerne varierer betydeligt i indhold, dels fordi behandlingen skal tilpasses forholdene i det land, hvor problemerne opstår. Sagsbehandlingen bygger på et intensivt samarbejde mellem hjemme- og udetjeneste og ikke mindst på de menneskelige og erfaringsmæssige ressourcer, der er opbygget ved ambassader, konsulater og i Borgerservice i ministeriet.

De over 4.000 bistandssager dækker over en bred vifte af meget forskelligartede enkeltsager opstået i vidt forskellige lande. Der er tale om opgaver, der veksler betydeligt i omfang og i kompleksitet. Specielt ved de meget alvorlige sager indebærer uforudsigeligheden med hensyn til tid og sted en særlig vanskelighed på grund af sagernes store ressourcebehov.

Rådgivningen om sikkerhedssituationen i udvalgte lande via rejsevejledningerne, der løbende bliver opdateret og forbedret, dækkede også i 2003 et stort behov. Det bekræftes af besøgstillene på hjemmesiden, der viser ca. 160.000 besøg ved rejsevejledningerne i løbet af året. Besøgstallet var ekstraordinært højt i forbindelse med Irak-krigen. Vurderingen af terrorrisikoen blev tillagt stor vægt i mange af rejsevejledningerne i 2003. Den ekstraordinære besøgsfrekvens i tiden omkring Irak-krigen viser, at der er særligt stor opmærksomhed på rejsevejledningernes værdi i tider med forhøjet terrorrisiko.

Faldet på 21 procent i antallet af visumansøgninger fra 2001 til 2002 hænger sammen med Danmarks indtræden i Schengen-samarbejdet pr. 25. marts 2001, hvorefter visa udstedt af andre Schengen-landes ambassader også er gyldige til indrejse i Danmark. Faldet på 6 procent fra 2002 til 2003 skyldes navnlig nedlæggelsen af 10 repræsentationer i 2002, herunder ambassaderne i Kyiv og Manila, hvis store porteføljer af ansøgninger nu behandles af de stedlige norske ambassader.

Det faldende antal ansøgninger om opholdstilladelser (fald på 35 procent fra 2001 til 2003) må antages at hænge sammen med udbredelsen af kendskabet til stramningerne på udlændingeområdet. Faldet i antallet af legaliseringer i udetjenesten er formentlig en afledt effekt af denne tendens (dokumenter til brug for ansøgninger om opholdstilladelser).

Tallene for bistand til nødstedte spænder over en vifte af forskelligartede sager, hvorfor det ikke er muligt at vurdere, hvad der ligger bag de ret kraftige udsving. Der vil i kommende år blive udarbejdet mere detaljerede statistikker for dette sagsområde. Også for de civile retlige sager vil der gennem en målretning af dataindsamlingen blive tilstræbt bedre mulighed for at forklare udviklingen.

3.2.2 Uddybende analyser og vurderinger

Overordnet set må den samlede målopfyldelse for Borgerservice i 2003 vurderes som tilfredsstillende.

Enkelte sager skilte sig kraftigt ud pga. de politiske forventninger fra regering og Folketing med deraf affødt stor offentlig bevågenhed. Såvel sagernes faglige kompleksitet som de ledsagende rapporteringsopgaver medførte et betydeligt tidsforbrug såvel på sagsbehandler- som ledelsesniveau. Én af disse sager var sagen om den tilbageholdte danske statsborger på Guantanamo-basen i Cuba. Der blev i hele 2003 ført en intens dialog med USA om sagen. Dialogen blev intensiveret i sidste halvår af 2003, hvilket førte til, at danskeren blev frigivet i februar 2004.

Der medgik i 2003 ca. 157 årsværk til at varetage borgerservice-opgaverne, hvoraf ca. 18 var placeret i ministeriet - de øvrige på de udsendte repræsentationer. Hertil kommer ressourcer anvendt på de ikke-udsendte honorære konsulater.

3.3 Eksport- og investeringsfremme

Måltal for Danmarks Eksportråds indsats er fastlagt i den tre-årige rullende strategiplan, som vedtages af Eksportrådets bestyrelse. Måltallene er udmøntet i de særlige resultatkontrakter på området.

Tabel 6. Oversigt over mål og målopfyldelse

Område	Emne/indikator	Mål 2003	Status/resultat
I. Kunde- og brugertilfredshed	Tilfredshed ved betalingsopgaver	90%	Opfyldt (93%)
	Tilfredshed ved deltagelse i fælles eksportfremstød	85%	Opfyldt (87%)
	Andel af virksomheder, som angiver positiv effekt på deres eksportomsætning	49%	Delvist opfyldt (41%)
II. Små og mellemstore virksomheder (SMV)	Antal SMV-kunder	2.600 ¹	Opfyldt (2.945)
	- heraf bistået gennem SMV-programmer	550	Opfyldt (740)
III. Økonomisk effekt	Samfundsøkonomisk nytte (mia.kr.)	3-4 mia. kr.	Delvist opfyldt (2,6mia.kr.)
	Indtjeningsgrad	17%	Opfyldt (17,7%)
	Indtjening	64 mio. kr.	Opfyldt (66,8 mio. kr.)
IV. Udenlandske, direkte investeringer til Danmark	Antal succesprojekter	36	Opfyldt (36)
	Antal etablerede arbejdspladser	450	Opfyldt (781)
V. Kommercielt kriseberedskab	Responstid	Der skal inden for 24 timer udarbejdes en handlingsplan for det videre arbejde, såfremt sagen ikke har kunnet løses inden for denne tidsramme.	Danske eksportinteresser blev i 2003 ikke berørt af krisesituationer på eksportmarkederne i et omfang som nødvendiggjorde aktivering af det kommercielle kriseberedskab.
VI. Medarbejderudvikling	Medarbejdertilfredshed	66%	Opfyldt (74%)

¹ Måltallet er ved bestyrelsesbeslutning af 26. februar 2003 nedjusteret med 600 virksomheder til 2600.

3.3.1 Kommentarer til Tabel 6

En høj kundertilfredshed er fortsat en helt central målsætning for Eksportrådets arbejde. Målsætningen for 2003 om, at mindst 9 ud af 10 kunder skulle være tilfredse med de udførte betalingsopgaver, blev opfyldt med en tilfredshedsgrad på 93 procent. Samtidig blev målet for tilfredshed med deltagelse i fælles eksportfremstød opfyldt med 87 procent, hvilket er en stigning på 4 procentpoint i forhold til 2002. Også målsætningerne for udenlandske investeringer i Danmark blev nået. Med bistand fra Eksportrådets investeringsfremmeorganisation, Invest in Denmark, var der 36 udenlandske virksomheder, der etablerede sig i Danmark i 2003, hvilket samlet resulterede i, at der blev skabt 781 nye arbejdspladser. Det ligger markant over målet. Tre virksomheder alene tegnede sig for 400 arbejdspladser. I samarbejde med Fødevareministeriet og erhvervslivet fortsatte udviklingen af det kommercielle kriseberedskab i 2003. Der blev foretaget en prioritering af de vigtigste

markeder (i alt 17), hvor det er ønskeligt, at der konstant foreligger opdaterede kriseberedskabsplaner. Eksportrådets målsætning for indtjening blev opfyldt med et resultat på + 2,8 mio. kr., svarende til en indtjeningsgrad på 17,7 procent. For at opfylde målsætningen vedrørende medarbejdertilfredshed iværksatte Eksportrådet i 2003 en række tiltag, herunder øget ansvarsdelegering og tilbud om kompetenceudvikling. Resultatet blev en medarbejdertilfredshed på 74 procent - væsentlig over det opstillede mål.

3.3.2 Uddybende analyser og vurderinger

Samlet set viser graden af opfyldelse af Danmarks Eksportråds strategiske målsætninger, herunder kundetilfredshed og indtjening, at danske virksomheders efterspørgsel efter - og tilfredshed med - Eksportrådets ydelser fortsat er tilfredsstillende.

Med henblik på at måle eksporteffekten af Danmarks Eksportråds indsats på globalt plan har Danmarks Eksportråd i samarbejde med PLS Rambøll og med inddragelse af to professorer udviklet en analysemetode. De to strategiske målepunkter måles i form af direkte mereksport og ved andelen af virksomheder, der angiver positiv effekt på deres eksportomsætning. Analysemetoden er et pionerarbejde, som kun ganske få eksportfremmeorganisationer internationalt set har givet sig i kast med. Med gennemførelsen af samfundsnytteanalysen i 2003 er der gennemført to uafhængige basismålinger, hvilket har været vigtigt for at kunne vurdere metodens validitet. Ifølge den anden basismåling af eksportfremmearbejdets direkte samfundsmæssige nytte bidrog Eksportrådets fakturerede ydelser i 2002 (målt i 2003) til en direkte mereksport på mindst 2,6 mio. kr. realiseret over en periode på tre år. Resultatet lå ikke inden for målsætningen på 3 - 4 mia. kr. og ligger 0,5 mia. kr. under resultatet i den første basismåling, der blev gennemført i 2002. Heller ikke målet for den andel af virksomheder, der angiver, at Eksportrådet har bidraget positivt til virksomhedens økonomiske resultat, blev helt opfyldt. Andelen faldt fra 48 procent i 2001 til 41 procent i 2002 (målt i 2003).

Selvom målene for den samfundsøkonomiske nytte ikke blev fuldt realiseret, viser gennemførelsen af de to basismålinger, at metoden er nyttig til at angive størrelsesordenen af effekten af Eksportrådets eksportfremmeaktiviteter. Med henblik på at tage højde for usikkerheden i metoden har man valgt at fastsætte et intervalmål for begge målepunkter for 2004. Det er i den forbindelse væsentligt at fremhæve, at samfundsnyttemålingen repræsenterer et minimumsskøn, idet målingen bl.a. ikke omfatter sparede omkostninger og dynamiske effekter i form af markedsåbninger, øget konkurrenceevne for erhvervslivet som følge af internationalisering mv.

Der medgik i 2003 ca. 347 årsværk til eksport- og investeringsfremme og handelspolitiske opgaver. Af de ca. 270 årsværk, der arbejdede med eksport- og investeringsfremme i udetjenesten, var ca. 50 placeret på handelskontorerne.

3.4 Administration af udviklingsbistand

Tre af de fire overordnede mål inden for udviklingsbistandens område er baseret på måltal i de særlige 1-årige resultatkontrakter (virksomhedsplanlægningsaftaler), som ministeriets ledelse indgår med de ambassader, der er ansvarlige for forvaltningen af den danske udviklingsbistand, dvs. ambassaderne i de 15 programsamarbejdslande, Sydafrika, Malaysia og Thailand. Det fjerde mål (afslutning af alle tilskudsregnskaber) er internt fastsat og omfatter hele virksomheden inden for bistandsområdet. På bistandsområdet er virksomhedsplanlægningsaftalerne det centrale ledelsesværktøj, der inkluderer indikatorer for programudvikling og fastsætter mål for forbrug og aktiviteter. Der drages konklusioner

vedrørende programmer ved at analysere resultaterne fra flere af de mål og resultatstyringsværktøjer, der er til rådighed, herunder sektorgennemgange, evalueringer og *performance reviews*. Fra 2004 omfatter resultatkontrakterne endnu et værktøj - nemlig repræsentationernes selvevalueringer af målopfyldelse på lande- og programniveau.

Tabel 7. Mål og målopfyldelse

Emne	Mål og indikatorer	Status/resultat
I. Sektorprogrammer og større programmer/projekter, herunder den særlige miljøbistand, inkl. administration	Opfyldelse af 378 program- og projektindikatorer i program-samarbejdslandene, Sydafrika, Malaysia, Thailand og Cambodia ¹¹	Delvist opfyldt¹²: 230 indikatorer opfyldt 99 indikatorer delvist opfyldt 45 indikatorer ikke opfyldt
II. Planlagt forbrug for de 15 programsamarbejdslande og Sydafrika	Planlagt: i alt 2.903 mio. kr.	Opfyldt: Forbrug i alt 3.223 mio. kr
III. Forvaltning af bistandsmidlerne i programsamarbejdslandene og Sydafrika	a. Jævnere udbetaling af midler over året: - 1. april - 15 pct. udbetalt - 1. juli - 45 pct. udbetalt - 1. nov. - 80 pct. udbetalt b. Afslutning af alle tilskudsregnskaber for udbetalinger før 1/10 1999	Delvis opfyldt: - delvis opfyldt (13,2 pct.) - delvis opfyldt (33,6 pct.) - delvis opfyldt (74,2 pct.) Opfyldt¹³
IV. Forvaltning af den multilaterale bistand	Udarbejdelse af organisationsstrategier og handlingsplaner for de væsentlige multilaterale organisationer	12 organisationsstrategier og handlingsplaner er udarbejdet

3.4.1 Kommentarer til Tabel 7

Inden for udviklingsbistanden er det på det bilaterale område, Udenrigsministeriet er nået længst med udviklingen af mål- og resultatstyringssystemer, herunder de 1-årige resultatkontrakter. Samarbejdet med de 15 programsamarbejdslande og Sydafrika udgør ressourcemæssigt kernen i den bilaterale bistand og optager størstedelen af den andel af Udenrigsministeriets personaleressourcer, der er beskæftiget med forvaltningen af udviklingsbistanden. Resultatmåling baseret på programsamarbejdslandene og Sydafrika dækker således en stor del af Udenrigsministeriets virksomhed i forbindelse med administration og forvaltning af udviklingsbistanden. På det multilaterale område er der udarbejdet 12 organisationsstrategier og handlingsplaner, der præciserer danske målsætninger og indikatorer for fremdriften i samarbejdet. De 12 organisationsstrategier er tilgængelige på www.um.dk.

De definerede mål i Tabel 7 vedrørende program- og projektindikatorer bidrager alle til den overordnede fattigdomsbekæmpende målsætning for dansk udviklingsbistand. Der er fortsat behov for at styrke de underliggende indikator- og monitoreringssystemer i programmer og projekter. Udenrigsministeriet iværksætter på pilot-basis i 2004 skræddersyede kompetenceudviklingsprogrammer for samarbejdspartnere, repræsentationernes personale og internationale rådgivere med fokus på dette behov.

¹¹ Programsamarbejdslandene er Bangladesh, Benin, Bhutan, Bolivia, Burkina Faso, Egypten, Ghana, Kenya, Mozambique, Nepal, Nicaragua, Tanzania, Uganda, Vietnam og Zambia.

¹² I februar 2004 forelå afrapportering for i alt 374 indikatorer. En målopfyldelse på 5% eller derunder er kategoriseret som ikke opfyldt. En målopfyldelse på 95% eller derover er kategoriseret som opfyldt.

¹³ En målopfyldelse på 95% eller derover er kategoriseret som opfyldt.

Det planlagte forbrug for 2003 på 2.903 mio. kr. i de 15 programsamarbejdslande og Sydafrika blev gennemført som planlagt. Muligheden for opprioritering af lande/indsatsområder gennem omprioritering fra andre områder blev udnyttet i 2003, hvilket medførte et merforbrug på ca. 11 procent.

Afslutning af udestående regnskaber på bistandsområdet var også i 2003 en højt prioriteret opgave. Det er lykkedes at nedbringe antallet af udestående regnskaber for udbetalinger før 1. oktober 1999 fra 1.339 ved udgangen af 2002 til 4, der endnu ikke er modtaget, og 53 sager, hvor regnskabet er modtaget, men sagen endnu ikke tilendebragt, bl.a. fordi renter og/eller uforbrugte midler mangler at blive tilbagebetalt¹⁴. Sideløbende med afvikling af gamle tilskudsregnskaber er behandlingen af regnskaber for udbetalinger efter 1. oktober 1999 forløbet tilfredsstillende.

3.4.2 Uddybende analyser og vurderinger

Samlet set vurderes den overordnede målopfyldelse at have været tilfredsstillende. Opgørelserne over de 374 indberettede program- og projektindikatorer viser, at 61 procent af indikatorerne blev helt opfyldt, 26 procent delvist opfyldt, og 12 procent ikke opfyldt. Den positive vurdering underbygges af, at knap halvdelen af de helt opfyldte indikatorer har en målopfyldelse på over 100 procent. Med hensyn til de indikatorer, som er delvist opfyldt, afspejler mange - selvom de ikke er helt opfyldt - betydelige fremskridt mod de fastsatte mål. De begrundelser, der rapporteres for ikke-opfyldte indikatorer, vedrører fortrinsvist landespecifikke rammebetingelser. Antallet af indberettede indikatorer fra de enkelte samarbejdslande varierer i forhold til størrelsen af de dansk-støttede landeprogrammer. Således omfattede resultatkontrakterne med repræsentationerne i nogle af Danmarks største programsamarbejdslande som Tanzania og Vietnam henholdsvis 25 og 29 indikatorer for 2003. Et langt mindre landeprogram som Egypten var med resultatkontrakten forpligtet til at opfylde 8 indikatorer.

For en mere udførlig gennemgang og vurdering af de enkelte programmer og projekter henvises til Danidas Årsberetning og Program og Projektorientering (www.um.dk).

Målet om jævner udbetaling af midler over året er delvist opfyldt. Især den periode, der udløb den 1. juli 2003, var mindre tilfredsstillende med en forbrugsprocent på 33,6 svarende til en målopfyldelsesgrad på 74,6 procent. For de øvrige to terminer var målopfyldelsen på over 85 procent. Den manglende målopfyldelse skyldes primært forsinkede indberetninger fra decentrale projektenheder.

Med decentraliseringen af forvaltningen af den bilaterale bistand er opgavefordelingen blevet radikalt ændret og effektiviseret, således at de danske bistandsrepræsentationer i 2003 har fået tildelt et vidtrækkende ansvar for specielt forberedelsen af nye programmer og projekter og overvågning af den løbende gennemførelse heraf. Samtidig er der etableret en ny Kvalitetssikringsenhed i ministeriet. Kvalitetssikringsenheden gennemførte i 2003 fem *performance reviews* i Mozambique, Uganda, Nepal, Tanzania og Nicaragua. De gennemførte *performance reviews* har vist sig at fungere som et velegnet kvalitetssikringsredskab, idet de har identificeret problemstillinger, der efterfølgende er fulgt op på enten af repræsentationerne eller af ministeriet. Det gælder bl.a. behovene for at styrke arbejdet med mål- og resultatstyring

¹⁴ Antallet er opgjort pr. 31. januar 2004 i forbindelse med Udenrigsministeriets redegørelse til Rigsrevisionen vedrørende status for udestående tilskudsregnskaber for udbetalinger foretaget før 1. oktober 1999.

i sektorprogramstøtten, at revurdere arbejdsdelingen på repræsentationerne i lyset af decentraliseringen og gradvist at tilpasse den danske bistand til prioriteringerne i programsamarbejdslandenes nationale strategier for fattigdomsbekæmpelse. Endvidere er der som følge af *performance reviews* taget skridt til at styrke den interne kvalitetssikring på repræsentationerne, herunder sammenhængen mellem program- og økonomistyring og anvendelsen af rådgivere og deres rolle i den danske udviklingsbistand.

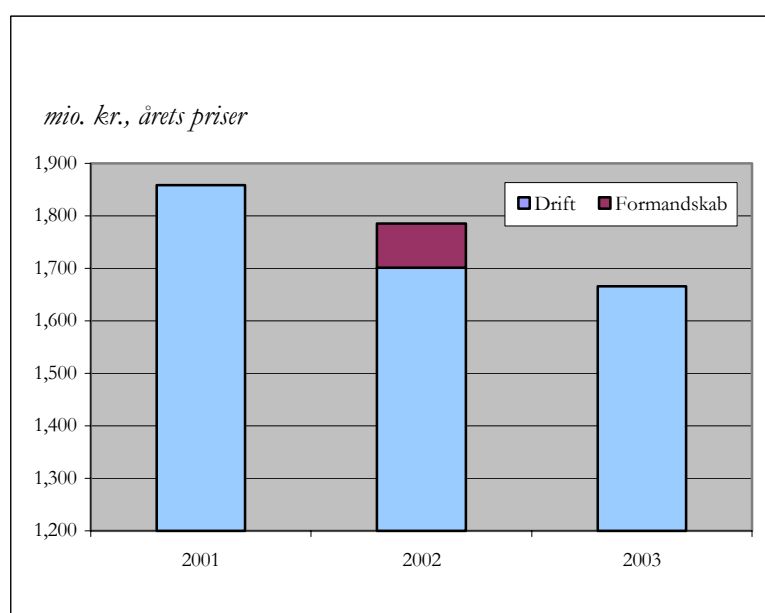
Ved udarbejdelsen af det nuværende mål- og resultatstyringssystem på området er der taget højde for decentraliseringen af forvaltningen af bistanden, der trådte i kraft 1. september 2003. Der er således i 2003 udarbejdet nye politikker og retningslinier for den bilaterale bistand (*Aid Management Guidelines* www.um.dk/danida/amg) og særlige kompetenceudviklingsplaner for knap 800 udeværende og hjemmeværende medarbejdere, der skal sikre en ensartet fortolkning af de nye politikker, retningslinier, systemer og værktøjer. Endelig bliver der udarbejdet en årlig *performance rapport*, der skal sammenfatte og analysere den information, der genereres via mål- og resultatstyringssystemet.

Der medgik i 2003 ca. 491 årsværk til administration af udviklingsbistand, hvoraf ca. 300 var placeret i hjemmetjenesten. De øvrige årsværk var placeret på de udsendte repræsentationer.

3.5 Omkostningseffektivitet

Parallelt med arbejdet med at opnå de faglige mål for 2003 blev Udenrigsministeriets udgifter reduceret i 2003. Finansloven for 2003 indebar, at ministeriets samlede driftsudgifter skulle reduceres med yderligere ca. 70 mio. kr. Opgjort i årets priser er de samlede driftsudgifter reduceret med ca. 119 mio. kr. Det svarer til en samlet reel udgiftsreduktion på ca. 155 mio. kr. i faste priser. Heraf vedrører 84 mio. kr. udgifter, der skulle falde bort efter EU-formandskabet. Den øvrige udgiftsreduktion på 71 mio. kr. vedrører den fulde udmøntning af sparemålet på Finansloven.

Figur 2. Udenrigsministeriet opfylder målet om at reducere de samlede udgifter med ca. 70 mio. kr. i 2003

Udgiftstilpasningen på 71 mio. kr. er hovedsagelig opnået ved konvertering af udsendte stillinger til lokal ansættelse, besparelser på større repræsentationer samt effektivisering af de administrative funktioner i hjemmetjenesten.

Ved vurderingen af omkostningseffektiviteten i Udenrigsministeriets opgavevaretagelse bør det endvidere indgå, at ministeriet hører til blandt de billigste udenrigstjenester i EU og udvalgte OECD-lande. Det viser de internationale udgiftssammenligninger, som Udenrigsministeriet de seneste par år har taget initiativ til som led i bestræbelserne på at sikre, at den danske udenrigstjenestes omkostningseffektivitet er i top i forhold til andre landes udenrigstjenester. Den seneste udgiftssammenligning er gennemført i 2003 af Deloitte Consulting og omfatter alle EU-landenes og sammenlignelige OECD-landes udenrigstjenester. Undersøgelsen placerer den danske udenrigstjeneste som den fjerde billigste blandt de 19 undersøgte udenrigstjenester, når der tages højde for forskelle i opgavevaretagelse og størrelsen af den udviklingsbistand, de enkelte lande yder. Undersøgelsen viser også, at den danske udenrigstjeneste har både færre medarbejdere og færre repræsentationer end de fleste sammenlignelige udenrigstjenester. Undersøgelsen, der indgår i Udenrigsministeriets Årsrapport for 2002, er tilgængelig på <http://www.um.dk/udenrigstjenesten/oekonomi/>.

3.6 Gennemførelse af besøg, *public diplomacy*, formidling mv.

Arbejdet med at opfylde Udenrigsministeriets mål indebærer typisk en kombination af flere aktiviteter. Således indgår forberedelse, gennemførelse og opfølgning af besøg ofte som led i målopfyldelsen. Det samme gør repræsentationernes indberetninger og deres diplomatiske arbejde i form af mødevirksomhed og *public diplomacy*, herunder foredrag, interviews og artikler i landsdækkende aviser mv. Omfanget af besøgsvirksomheden i 2003 og andre udvalgte indsatsområder er opgjort i Tabel 8 og Tabel 9.

Tabel 8. Oversigt over repræsentationernes ”produktion” inden for udvalgte indsatsområder

	Antal
Møder med eksterne samtalepartnere	47.039
Eksterne foredrag og taler	1.317
Interviews, artikler, kronikker og lign. i opholdlandets presse	1.094
Depêcher	143
Øvrige analytiske indberetninger	14.994

Tabel 9. Besøg, hvor udenrigstjenesten har medvirket

	Antal udgående	Antal indgående
Statsbesøg	1	1
Præsident-besøg samt stats-, udenrigs- og fagministerbesøg	320	81
Kongelig besøg	86	11
Politikere m.fl.	228	n/a
Embedsmandsbesøg m.fl.	1.302	n/a
Erhvervslivet og tilhørende organisationer m.fl.	3.041	n/a
Kulturlivet	653	n/a
Øvrige besøg	1.533	n/a

Anm.: For definition af de enkelte besøgstyper se bilag 2.

Omfanget af Udenrigsministeriets medvirken til besøg afhænger selvsagt af besøgets karakter, deltagerkreds, længde mv. Oftest medgår - ud over det faglige input - ganske betydelige ressourcer i forbindelse med den praktiske forberedelse og gennemførelse af besøgene. Besøgsvirksomheden involverer i hvert enkelt tilfælde typisk både den berørte repræsentation

ude og enheder i ministeriet hjemme. Det er endvidere normalt, at der i en række af de større besøg indgår en bred vifte af deltagere. Disse forhold er *ikke* afspejlet i Tabel 9. Et besøg med deltagelse af eksempelvis både minister, embedsmænd og erhvervsfolk er således alene registreret som ét ministerbesøg.

4 Regnskab

4.1 Driftsregnskab

Tabel 10. Driftsregnskab for § 06.11.01 og § 06.41.01 (mio. kr.)

	R2002	B2003	R2003	Årets resultat	B2004
Udgifter	1.785,3	1.666,0	1.666,0	0,0	1.668,4
<i>-heraf lønudgifter</i>	738,7	573,0	557,1	15,9	553,5
Indtægter	1.184,0	1.119,8	1.078,4	41,4	166,1
Resultat, brutto	601,3	546,2	587,6	41,4	1.502,3
Bevilling	720,8	546,2	575,0	-28,8	1.502,3
Bevillingsmæssigt resultat	119,5	-	-12,6	-12,6	-

Anm: Bevillingen omfatter § 06.11.01 Udenrigstjenesten og videreført beløb under § 06.41.01 Danmarks Eksportråd, men ikke det tilsvarende beløb under § 06.31.01 Administration af udviklingsbistand (se Tabel 12). På Finansloven for 2004 er udenrigstjenestens bevillinger (herunder Danmarks Eksportråd) samlet under § 06.11.01 Udenrigstjenesten.

De samlede driftsudgifter blev i 2003 reduceret med ca. 119 mio. kr. i forhold til 2002 til i alt 1.666 mio. kr. Reduktionen udgør 155 mio. kr., når der korrigeres for prisudviklingen. Udgiftstilpasningen er primært opnået ved en fokusering og effektivisering af de administrative funktioner i Fællessekretariatet, personalereduktioner, omlæggelser af stillinger i udetjenesten fra udsendte til lokalt ansatte medarbejdere, indskrænkninger af større ambassaders driftsrammer samt opretholdelse af ansættelsesstoppet. Hertil kommer, at en række udgifter - og en bevilling på 84 mio. kr. - knyttet til EU-formandskabet bortfaldt efter ophør heraf ved udgangen af 2002. En forudsætning for udgiftstilpasningen har været, at Udenrigsministeriet fortsat skulle kunne føre en aktiv udenrigspolitik. Det globale netværk af repræsentationer er grundlaget for at kunne varetage Danmarks internationale interesser bedst muligt, og der er derfor ikke lukket repræsentationer af sparegrunde.

Der er parallelt med besparelserne blevet gennemført en udgiftsneutral decentralisering af forvaltningen af udviklingsbistanden fra København til ambassaderne i udviklingslandene med henblik på en mere effektiv dansk bistand.

Merforbruget i 2003 i forhold til årets finanslovs- og tillægsbevillinger på i alt 12,6 mio. kr. vil blive finansieret ved et planlagt træk på bevillingsopsparingen fra 2002¹⁵. Trækket på bevillingsopsparingen vedrører bl.a. en række IT-investeringer, som pga. EU-formandskabet blev udskudt fra 2002 til 2003, jf. afsnit 3.1. i Udenrigsministeriets Årsrapport for 2002.

¹⁵ Der er tale om en særlig bevillingsopsparing på 29,9 mio. kr., som er en del af forudsætningerne for Finansloven for 2003.

Tabel 11. Årets resultat opdelt på hovedformål (mio. kr.)

Hovedformål	Indtægter bevilling	Udgifter	Resultat
Generelle opgaver	150,8	626,0	-475,2
Administration af udviklingsbistand	593,0	593,0	0,0
Eksportfremme	323,0	323,0	0,0
Konsulære opgaver	0,0	112,5	-112,5
Sprogskolen (indtægtsdækket virksomhed)	11,5	11,4	0,1
Total	1.078,3	1.665,9	-587,6
Bevilling	575,0		575,0
Resultat netto			-12,6

Anm: Bevillingen omfatter § 06.11.01 Udenrigstjenesten og videreført bevilling under § 06.41.01 Danmarks Eksportråd, men ikke §06.31.01 Administration af udviklingsbistand (se Tabel 12).

Den anvendte regnskabspraksis indebærer, at de relevante udgiftskategorier (fx løn og huslejudgifter mv.) er fordelt på hovedformål på baggrund af den normerede aktivitet for de enkelte enheder (opgjort i ugeværk pr. formål).

4.2 Bevillingsafregning og akkumuleret resultat

Tabel 12. Bevillingsafregning (mio.kr.)

Hovedkonto	Bevil- ling	Regn- skab	Årets over- skud	Akkumu- leret overskud primo 2003	Disponibelt overskud, der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførsel ultimo året
Anlæg						
- Udgifter	37,3	16,6	20,7	1,5	0,0	22,2
- Indtægter	19,8	29,7	-9,9		9,9	0,0
Driftsbevilling						
- Lønsum	573,0	557,1	15,9	11,8		27,7
- Øvrig drift	-26,8	30,5	-57,3	165,1		107,9
I alt, Udenrigstjenesten	546,2	587,6	-41,4	177,0		135,6
Danmarks Eksportråd § 06.41.01	293,9	265,1	28,8	0,0		28,8
I alt			-12,6	176,9		164,3
Administration af udvik- lingsbistand, særlig driftsbevilling under § 06.31.01	629,7	600,0	29,7	0		29,7

Det akkumulerede mindreforbrug på 164,3 mio. kr. vil bl.a. blive brugt til at finansiere den fortsatte modernisering af Udenrigsministeriets IT og til anskaffelse af sikkerhedsudstyr i udetjenesten. Den øvrige del af mindreforbruget på lønsum og øvrig drift vil blive brugt som reserve til dækning af uforudsete udgifter.

Den særlige driftsbevilling til refusion af Udenrigsministeriets udgifter til administration af udviklingsbistand udviser endvidere et mindreforbrug i 2003 på 29,7 mio. kr., som øremærkes til Udenrigsministeriets merudgifter i forbindelse med Danmarks medlemskab af FN's Sikkerhedsråd i 2005.

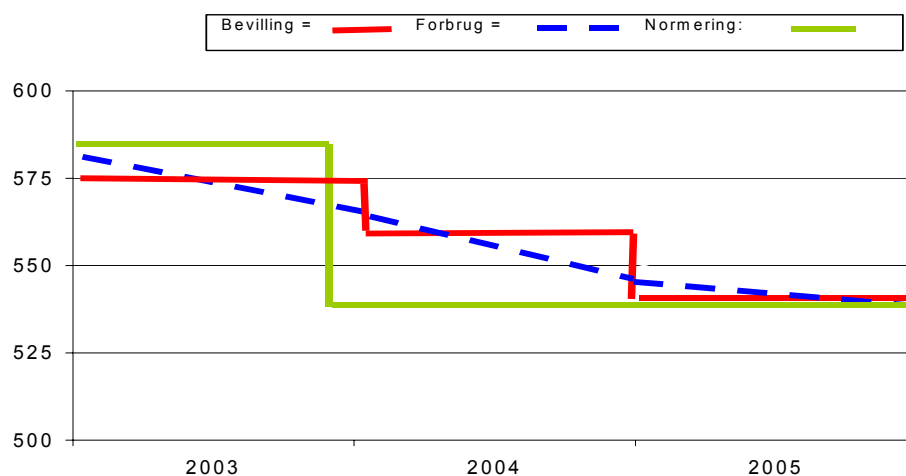
Tabel 13. Akkumuleret resultat, Udenrigstjenesten (mio. kr.)

Hovedkonto	Ultimo 2000	Ultimo 2001	Ultimo 2002	Årets resultat	Ultimo 2003
Udenrigstjenesten (06.11.01 og 06.41.01)	116,6	56,2	176,9	-12,6	164,3

Anm: Øvrig drift under bevillingen omfatter § 06.11.01 Udenrigstjenesten og § 06.41.01 Danmarks Eksportråd, men ikke § 06.31.01 Administration af udviklingsbistand.

Det akkumulerede resultat for udenrigstjenesten har i perioden varieret fra ca. 56 mio. kr. i 2001 til ca. 177 mio. kr. i 2002. Det akkumulerede resultat har bl.a. været påvirket af betydelige omkostninger til opbygning af kapacitet i 2001 forud for EU-formandskabet i andet halvår af 2002. Resultatet for 2002 var påvirket af nedlæggelsen af 10 repræsentationer og 120 stillinger som konsekvens af Finansloven for 2002 samt udskydelsen af IT-investeringer til 2003 som følge af EU-formandskabet.

Udenrigstjenestens nuværende bevillingsopsparring har generelt baggrund i den betydelige omkostningsreduktion, som er gennemført i de senere år. Det kan illustreres med den igangværende og fortsatte tilpasning af lønsumsforbruget. *Sigtepunktet* for de kommende års lønsumsforbrug er en fortsat udgiftstilpasning til et faldende bevillingsniveau på 537 mio. kr. i 2005, jf. den røde linie i Figur 3.

Figur 3. Lønsumsforbrug og personaletilpasning

I praksis foretages styringen af personaleforbruget ved at fastlægge nye og lavere normeringsplaner (den grønne linie), som er tilpasset sigtepunktet for udgiftsniveauet - der også svarer til det langsigtede bevillingsniveau. Parallelt hermed sker selve tilpasningen af det faktiske lønsums- og personaleforbrug (den blå stiplede linie) gradvist - først og fremmest ved naturlig afgang, frivillig fratræden og opretholdelse af ansættelsesstop (siden 2002). En gradvis tilpasning af det faktiske personaleforbrug er forudsætningen for at kunne ramme målet for udgiftsniveauet i 2005. Den gradvise proces har imidlertid som afledt konsekvens, at det faktiske lønsumsforbrug (den blå stiplede linie) i 2003 og 2004 ligger *over* sigtepunktet i 2005, men *under* lønsumsbevillingerne i 2003 og 2004. Den gradvise personaletilpasning er derfor også en væsentlig del af forklaringen på mindreforbruget af lønsum i 2003 og (forventet) i 2004. Mindreforbrug af lønsum udgjorde ved udgangen af 2003 27,7 mio. kr. - akkumuleret svarende til 4,8 procent af bevillingen.

4.3 Indtægtsdækket virksomhed og gebyrer

Tabel 14. Akkumuleret resultat for indtægtsdækket virksomhed (mio.kr.), Udenrigsministeriets sprogskole, underkonto 06.11.01.90

Hovedkonto	2000	2001	2002	2003
Udenrigsministeriets sprogskole	1,5	1,8	3,6	3,8

Anm.: Decimalafvigelser skyldes afrundinger.

Udenrigsministeriets Sprogcenter blev i 1996 omdannet til en indtægtsdækket virksomhed. Virksomheden omfatter såvel kollektiv som individuel sprogundervisning. Sprogcentret tilbyder medarbejdere fra ministerier, myndigheder og private virksomheder undervisning i sprog og hertil knyttet kulturforståelse - fx inden de udstationeres til udlandet. Der tilbydes også oversættelse og andre sprogydelser. Regnskabet for Sprogcentrets indtægter og udgifter vedrørende drift udviste et balanceret nettoresultat med et overskud på 0,1 mio. kr. Sammenholdt med en opsparring på 3,6 mio. kr. fra tidligere år er den samlede opsparring ved indgangen til 2004 på 3,8 mio. kr. (korrigeret for afrundinger).

Tabel 15. Driftsregnskab for regeringens fællesudgifter til EU-formandskabet (mio. kr.), hovedkonto 06.11.02

Hovedkonto	Bevil- ling brutto	Regn- skab	Årets over- skud	Akkumu- leret overskud primo 2003	Disponibelt overskud, der bortfalder	Akkumuleret overskud til videreførsel ultimo året
Regeringens fælles- udgifter til EU- formandskabet	0,0	14,6	-14,6	23,1	8,5	0,0

Regnskabet på 14,6 mio. kr. vedrører udgifter til EU-formandskabet, der først kunne afregnes i 2003 (afregning af statsministerens rejser, IT- og teleudgifter samt udgifter i forbindelse med Det Europæiske Råd i Bryssel).

Med statsregnskabet for 2003 har Udenrigsministeriet aflagt endeligt regnskab for regeringens fællesudgifter i forbindelse med det danske EU-formandskab. Fællesudgifterne blev på i alt 322,5 mio. kr. Det dækker over et beskedent mindreforbrug på 8,5 mio. kr. i forhold til bevillingen på 331,0 mio. kr. Mindreforbruget, der tilfalder statskassen, svarer til en uforbrugt reserve på godt 2 procent. Det samlede resultat svarer derfor i det store og hele til de udgiftsskøn, som Udenrigsministeriet udarbejdede forud for formandskabet.

Tabel 16. Oversigt over indtægter på borgerservice, hovedkonto 06.11.05. (mio. kr.)

Hovedkonto	Bevil- ling	Regn- skab	Årets overskud	Akkumu- leret over- skud primo 2003	Korrektion ved bevillings- overførsel	Akkumuleret overskud til videreførsel ultimo året
Indtægter	35,8	34,0	-1,8	0,0	1,8	0,0

På gebyrområdet har Udenrigsministeriet indtægter fra borgerservice, herunder behandling af ansøgninger om visum og opholdstilladelse, udstedelse af kørekort og pas og anden bistand til danske statsborgere i udlandet.

Årets resultat viser en mindreindtægt på ca. 1,8 mio. kr. svarende til ca. 5 procent af bevillingen for 2003. Der er tale om et område, hvor bistanden - og dermed - indtægterne i helt overvejende grad er efterspørgselsstyret.

Tabel 17. Akkumuleret resultat for indtægter på borgerservice (mio. kr., årets priser)

Hovedkonto	2000	2001	2002	2003
Indtægter - akkumuleret	-10,2	-16,2	0,0	0,0

4.4 Anlægsregnskab (afsluttede og igangværende projekter)

Tabel 18. Anlægsbevillinger 2003

	Bevilling (mio. kr.)
§ 06.11.03 Udenrigsministeriets bygninger - <i>udgiftsbevilling</i>	12,3
§ 06.11.03 Udenrigsministeriets bygninger - <i>indtægtsbevilling</i>	2,3
§ 06.31.02 Ejendoms erhvervelser i programsamarbejdslande - <i>udgiftsbevilling</i>	25,0
§ 06.31.02 Ejendoms erhvervelser i programsamarbejdslande - <i>indtægtsbevilling</i>	17,5

De samlede udgifter til anlægsprojekter androg i 2003 16,6 mio. kr., jf. Tabel 12. Der henvises endvidere til bilag 3

4.5 Udenrigsministeriets tilskudsregnskab

Tabel 19. Tilskudsregnskab for udenrigstjenesten (mio. kr.) - overførselsramme 1

Ordning	2003							2004	
	Videreførsel primo	Bevilling	Disponibel ramme i alt	Regnskab (afgivne tilsagn, udgift)	Resultat	Videreførsel ultimo	Hensættelser ultimo	Videreførsel primo	Bevilling
06.11.15. Ikke-lovbundne tilskud til internationale formål og institutioner	0,2	6,5	6,7	11,6	-5,1	-	0,0	-	6,0
06.11.16. Miljøindsatser i udviklingslandene	26,2	509,3	535,5	484,0	25,3	70,9	1.606,7	70,9	424,6
06.11.17. Forebyggelse og bilægelse af konflikter (FRESTA)	8,3	129,4	137,7	137,6	-8,2	0,1	80,2	0,1	111,2
06.11.18. Demokratifonden	31,5	40,0	71,5	72,1	-32,1	-0,6	41,8	-0,6	20,0
06.11.22. Udenrigsministeriets øststøtteprogrammer	0,9	78,7	79,6	85,6	-6,9	2,5	141,4	2,5	37,8
06.41.02. Eksportstipendiater	4,9	57,9	62,8	55,2	2,7	8,9	0,0	8,9	59,6
06.41.03. Særlig eksportfremmetilskud	0,7	54,7	55,4	44,0	10,7	11,4	58,1	11,4	54,5

Anm.: På bevillingsafregningen 2003 er korrigeret med 8,5 mio. kr. under § 06.11.22 og 19,4 mio. kr. under § 06.11.16 vedrørende fejl i videreførselsbeløb i 2001 og 2002. Merindtægter på 1,4 mio. kr. under §06.41.02 Eksportstipendiater indgår i bevillingsafregningen.

For en mere uddybende gennemgang henvises til de regnskabsmæssige forklaringer i bilag 4.

Tabel 20. Tilskudsregnskab for Udenrigsministeriets udviklingsbistand (mio. kr.) - overførselsramme 2

Aktivitetssområde	2003			2004
	Bevilling	Regnskab	Resultat	Bevilling
06.31. Fællesudgifter	654,7	607,3	47,4	654,8 (anm.)
06.32. Bilateral sektorprogrambistand og projektbistand	4.738,6	4.763,8	-25,2	4.597,4
06.33. Anden bilateral bistand	1.039,7	1.026,5	13,2	1.284,7
06.34. Multilateral bistand gennem FN-systemet	1.578,5	1.561,7	16,8	1.604,9
06.35. Multilateral bistand gennem banker og fonde	856,5	852,9	3,6	940,4
06.36. Anden multilateral udviklingsbistand	715,3	705,6	9,7	685,5
06.37. Humanitær bistand og flygtningebistand	812,0	807,3	4,7	846,0
06.38. Multilateral bistand til centrale temaer	131,6	128,5	3,1	140,0
Udviklingsbistand i alt	10.526,9	10.453,6	73,3	10.753,7

Anm.: På Finansloven for 2004 er udenrigstjenestens bevillinger (herunder § 06.31.01 Administration af udviklingsbistand) samlet under § 06.11.01 Udenrigstjenesten, mens anlægsudgifterne er samlet under § 06.11.03 (herunder § 06.31.02 Ejendoms erhvervelser i udviklingslande).

Bevillingen afspejler tillægsbevillingsloven for 2003, hvor der blev korrigeret for et merforbrug i 2002 på 131,8 mio. kr. samt enkelte andre transaktioner. For 2003 udgør mindreforbruget 25,9 mio. kr., som videreføres til 2004, jf. Finansloven for 2003. For en mere uddybende gennemgang af tallene henvises til Danidas årsberetning (www.um.dk/danida).

4.6 Personaleregnskab

Tabel 21. Årsværk i 1999 - 2004 (eksklusiv lokalt ansatte)

Årsværk	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	R	R	R	R	R	B
Antal i alt	1.500	1.555	1.540	1.512	1.405	1.298
Tilgang	116	98	157	54	27	\
Afgang	117	118	106	169	115	\

Anm.: ”Antal i alt” er opgjort ud fra statens årsværks-definitioner, mens ”Tilgang” og ”Afgang” er baseret på antal personer omregnet til fuldtidsansatte, som er ansat/afgået i løbet af året. Der er derfor ikke direkte sammenhæng mellem ”Antal i alt” og ”Tilgang/Afgang”. Tallene er excl. specialattachéer (63 årsværk i 2003).

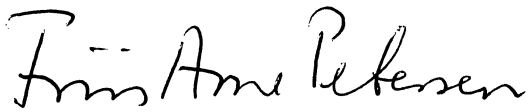
Af personaleregnskabet fremgår, at antallet af årsværk er reduceret med 107 fra 2002 til 2003. Det fortsatte fald i antallet af ansatte er udtryk for en målrettet indsats for at skabe balance mellem årsværksforbrug og lønsumsbevilling. Faldet skyldes stillingsnedlæggelser, konverteringer af udsendte medarbejdere til lokalt ansatte og opretholdelse af ansættelsesstoppet kombineret med naturlig afgang og anvendelse af incitament til tidligere pensionering.

5 Påtegning

Udenrigsministeriets Årsrapport for 2003 er fremlagt i henhold til § 41 i Finansministeriets bekendtgørelse nr. 188 af 18. marts 2001 om statens regnskabsvæsen mv. (Regnskabsbekendtgørelsen) og Akt 63 af 11. december 2002.

Årsrapporten giver et samlet, dækkende og pålideligt billede af Udenrigsministeriets økonomiske og faglige resultater i 2003.

Udenrigsministeriet, den 15. april 2004

Friis Arne Petersen
Direktør for Udenrigsministeriet

Ole Egberg Mikkelsen
Kontorchef, Økonomikontoret

Bilag 1

Oversigt over årsberetninger på Udenrigsministeriets område og for relaterede institutioner (med forventet udgivelsesdato hvis ikke allerede udgivet)

Udenrigsministeriets årsberetning 2003 (www.um.dk - 30. april 2004)

Beretning til Folketinget om udviklingen i EU 2003

(<http://www.um.dk/udenrigspolitik/europa> - primo maj 2004)

Skriftlig redegørelse til Folketinget om Europarådets virksomhed og Danmarks deltagelse heri

(<http://www.ft.dk/?/samling/20031/MENU/0000002.htm>)

Årsberetning 2003 DCISM, herunder DIIS og DIHR (www.dcism.dk, www.dih.dk og www.diis.dk - medio april 2004)

Danmarks Eksportråds Årsberetning 2003/2004 (www.eksportraadet.dk - medio april 2004)

Årsberetning for Investeringsfonden for Østlande 2003 (www.ioe.dk - medio april 2004)

Oversigt over traktatkrænkelsessager og retssager, der vedrører Danmark, for 2002/1. halvdel af 2003 (www.ft.dk - medio april 2004)

Udførsel af våben og produkter med dobbelt anvendelse fra Danmark i 2003 (www.um.dk - medio april 2004)

Redegørelse til Folketinget om Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE)

(http://www.um.dk/udenrigspolitik/sikkerhed/osce_ny - maj 2004)

Danidas årsberetning 2003 (www.um.dk/danida/danidaberetning - 14. maj 2004)

Årsberetning for Center for Kultursamarbejde med Udviklingslandene 2003 (www.cku.dk - 1. maj 2004)

Årsberetning for Dansk Bilharziose Laboratorium 2003 (www.bilharziasis.dk - ultimo april 2004)

Årsberetning for Danida Fellowship Center 2003 (www.dfcentre.com - medio april 2004)

Årsberetning for Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene 2003 (www.ifu.dk - medio april 2004)

Årsberetning for Blandede Kreditter 2003, Udvalget for Blandede Kreditter (www.mixed-credits.dk - 19. maj 2004)

Danidas Center for Kompetenceudvikling, beretning 2003 (www.um.dk - 23. april 2004)

De Forenede Nationers aktiviteter - Sikkerhedsrådets arbejde og forløbet af den 57.

Generalforsamling (www.um.dk/udenrigspolitik/fn - ultimo maj 2004)

Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre (RCT) (www.rct.dk - medio april 2004)

Frøpatologisk Institut for Udviklingslandene (www.kvl.dk - primo maj 2004)

Mellemfolkeligt Samvirke (www.ms.dk - ultimo april 2004)

Bilag 2

Forklaringer til oversigterne i Tabel 8 og 9

Tabel 8:

Møder med eksterne samtalepartnere: omfatter ikke møder i multilateralt regi, herunder EU-, OSCE- og FN-møder

Depêcher: en særlig form for indberetning, der behandler temaer med et bredere perspektiv end det dagsaktuelle. Depêcher benyttes som udgangspunkt alene, når det drejer sig om behandling og vurdering af vigtige politiske spørgsmål i opholdslandet eller generelle økonomiske/politiske vurderinger.

Øvrige analytiske indberetninger: indeholder typisk oplysninger af en sådan karakter, at de alene kan fremskaffes i fortrolighed og ved direkte kontakt til beslutningstagerne i de pågældende hovedstæder.

Tabel 9:

Besøg: inklusiv eventuelle forberedte, men aflyste besøg.

Udgående besøg: fra Danmark til udlandet.

Indgående besøg: fra udlandet til Danmark. Er kun opgjort fsv. angår statsbesøg, præsident- og ministerbesøg samt kongelige besøg.

Politikerbesøg: herunder folketingsudvalg, folketingsmedlemmer, Folketingets Præsidium, Færøernes Landsstyre, Grønlands Hjemmestyre, udenlandske politikere, Udenrigspolitisk Nævn, amter, kommuner, parti-ansatte samt Styrelsen for Internationalt Udviklings samarbejde og øvrige rådgivende udvalg på det bistandspolitiske område.

Embedsmandsbesøg: herunder Folketingets ombudsmand, Rigsrevisionen, Højesteret, forsvaret samt bistandsmissioner.

Kongelige besøg: herunder private besøg.

Erhvervslivet og tilhørende organisationer: herunder arbejdsmarkedets parter.

Øvrige besøg: herunder NGO'er, forskere og forskningsinstitutioner, journalister, lobbyister, bygningsingeniører, foreninger og organisationer, skoler, højere læreanstalter og studerende.

Bilag 3

Specifikation af anlægsregnskab

Tabel 1. Igangværende projekter ultimo 2003

	Hjem- mel	Bygge- start	Forventet afslutning	Årets udgift (mio. kr.)	Forventet tota- ludgift (mio. kr.)
§06.11.03					
Bruxelles, kancelli reovering	B.V.	2003	2004	0,91	8,50
§06.31.02					
Accra, kancelli "Boys Quarter"	B.V.	2003	2004	0,64	1,12
Dar Es Salaam, kancelli udbygning	B.V.	2003	2004	0,82	1,90
Kathmandu - køb/ombyg. af kancelli	F.U.	2002	2004	4,26	11,70
Mindre projekter					

Anm.: B.V. = Budgetvejledning, F.U. = Finansudvalget.

Tabel 2. Afsluttede projekter i 2003

	Hjem- mel	Bygge- start	Forventet afslutning v. byggestart	Faktisk afslut- ning	Årets udgift (mio. kr.)	Total udgift (mio. kr.)	Budgetteret totaludgift (mio. kr.)
§06.11.03							
Rom, chefbolig	B.V.	2003	2003	2003	4,46	4,46	4,50
Beijing, visumbygning	B.V.	2002	2003	2003	1,75	2,38	2,80
Berlin, kancelli reception	B.V.	2003	2003	2003	0,74	0,74	0,76
§06.31.02							
Accra, visumbygning	B.V.	2002	2003	2003	0,22	2,05	2,00
La Paz, kancelli, køb/ombygning	B.V.	2002	2003	2003	0,12	1,70	1,80
Lusaka - chefbolig reovering	B.V.	2001	2003	2003	0,73	3,49	3,60
Mindre projekter	B.V.	2002	2003	2003	0,23	0,29	0,30

Tabel 3. Øvrige udgifter

	Årets udgift (mio. kr.)
§06.11.03	
Tidligere afslut. Projekt - opfølgning	0,31
Nedlæg. Af mellemregn.kt. Berlin	-5,26
Nedbringelse af finansiel gæld (kt.920401)	1,15
§06.31.02	
Tidligere afslut. Projekt - opfølgning	0,23

Tabel 4. Salg af ejendomme i 2003

	Nettoindtægt i 2003 (mio. kr.)
§06.11.03	
Los Angeles - chefbolig, opfølgning 2002	-0,04
Buenos Aires - chefbolig, opfølgning 2002	-0,02
Kinshasa, chefbolig	2,29
§06.31.02	
Hornbækhus - Akt 103 af 23/4 2003	17,00

De afsluttede projekter under § 06.11.03 omfatter hovedstandsættelse af chefsboligen i Rom, etablering af ny visumbygning i Beijing og ændring af receptionsområdet i kancelliet i Berlin. De afsluttede projekter under §06.31.02 omfatter hovedsagelig kancelliudvidelser som følge af decentralisering af udviklingsbistanden. Mindre projekter, der er afsluttet i 2003 (projekter med totaludgift under 0,5 mio. kr.), omfatter ligeledes kancelliudvidelse som følge af decentralisering af udviklingsbistanden (Managua).

Øvrige udgifter/indtægter i 2003 vedrører opfølgning på tidligere afsluttede projekter defineret ved fx efterfølgende tilpasninger (Berlin, Bruxelles og Maputo), udeståender i forbindelse med afgiftsspørgsmål i forhold til opholdslandet og tekniske omposteringer relateret til endelige byggeregnskaber. Udgiftstypen omfatter tillige nedbringelse af finansiel gæld mv.

Udenrigsministeriet overdrog 1. juni 2000 Danmarkshuset i Paris til et Selvstændigt Forvaltningssubjekt, som er underlagt de franske skattemyndigheder og regnskabslove i Frankrig jf. akt 121 af 7/4 1999. Efter dialog med Rigsrevisionen og Økonomistyrelsen er det blevet besluttet formelt at overdrage Danmarkshusets ejendom til forvaltningssubjektet, og dermed fjerne anskaffelsesprisen på 5,2 mio. kroner fra status i statsregnskabet. I 2003 fik Udenrigsministeriet fra Økonomistyrelsen anvist den endelige kontering på i alt 5.212.500 kr. ligesom det blev afklaret, at overdragelsen ikke ville få skattemæssige konsekvenser i Frankrig. Udgiften er posteret på § 06.11.15 "Ikke-lovbundne tilskud til internationale formål og institutioner", idet Danmarkshuset som nævnt er et selvstændigt forvaltningssubjekt, og udgifter vedr. sådanne institutioner kan optages på § 06.11.15. Indtægten er optaget under § 06.11.03 "Udenrigstjenstens bygninger". Udenrigsministeriet har således henholdt sig til Økonomistyrelsens konteringsforslag, såvel på indtægtssiden som for tilskudsposteringen, men det har givet anledning til en regnskabsteknisk afvigelse i forhold til bevillingerne, der gensidigt "ophæver hinanden" på de to nævnte hovedkonti.

Bilag 4

Regnskabsmæssige forklaringer

Bidrag til de regnskabsmæssige forklaringer for § 6, Udenrigsministeriet, inkl. budget og regnskabsspecifikationen for året (tabel 10095) og bevillingsafregningsskema (10151) som sendt til Rigsrevisionen den 15. april 2004 i henhold til Rigsrevisionens indkaldelse for statsregnskabet 2003.

Ad § 06.11.01 Udenrigstjenesten

	FL	TB	Regnskab	Afvigelse
Nettoudgift	583,3	- 37,1	587,6	- 41,4
Udgift	1.703,1	- 37,1	1.666,0	0,0
Indtægt	1.119,8	0,0	1.078,4	41,4

Det samlede merforbrug i 2003 under § 06.11.01 udgjorde i alt kr. 12,6 mio., fordelt med et mindreforbrug på lønsum på kr. 15,9 mio. og et merforbrug på øvrig drift på kr. 28,5 mio. Merforbruget i 2003 vil blive finansieret ved et planlagt træk på bevillingsopsparingen fra 2002¹. Trækket på bevillingsopsparingen for øvrig drift vedrører bl.a. en række IT-investeringer, som pga. EU-formandskabet blev udskudt fra 2002 til 2003, jf. afsnit 3.1. i Udenrigsministeriets Årsrapport for 2002. Mindreforbruget for lønsum vil indgå som en nødvendig reserve i 2004 og de følgende år.

Tabel 11. Årets resultat opdelt på hovedformål (mio. kr.)

Hovedformål	Indtægter bevilling	Udgifter	Resultat
Generelle opgaver	150,8	626,0	-475,2
Administration af udviklingsbistand	593,0	593,0	0,0
Eksportfremme	323,0	323,0	0,0
Konsulære opgaver	0,0	112,5	-112,5
Sprogskolen (indtægtsdækket virksomhed)	11,5	11,4	0,1
Total	1.078,3	1.665,9	-587,6
Bevilling	575,0		575,0
Resultat netto			-12,6

Anm: Bevillingen omfatter § 06.11.01 Udenrigstjenesten og videreført bevilling under § 06.41.01 Danmarks Eksportråd, men ikke §06.31.01 Administration af udviklingsbistand (se Tabel 12 i selve Årsrapporten).

Ad § 06.11.02 Regeringens fællesudgifter vedrørende EU-formandskabet

FL	TB	Regnskab	Afvigelse
0,0	0,0	14,6	- 14,6

Regnskabet på 14,6 mio. kr. vedrører udgifter til EU-formandskabet, der først kunne afregnes i 2003 (afregning af statsministerens rejser, IT- og teleudgifter samt udgifter i forbindelse med Det Europæiske Råd i Bryssel). Det samlede og endelige regnskab for regeringens fællesudgifter vedrørende EU-formandskabet udgør herefter 322,5 mio. kr., svarende til et beskedent mindreforbrug på 8,5 mio. kr. i forhold til bevillingen på 331,0 mio. kr.². Mindreforbruget tilfalder statskassen.

Ad § 06.11.03 Udenrigstjenestens bygninger

	FL	TB	Regnskab	Afvigelse
Udgift	13,0	- 0,7	9,3	3,0
Indtægt	0,0	2,3	12,7	- 10,4

¹ Der er tale om en særlig bevillingsopsparing på 29,9 mio. kr., som er en del af forudsætningerne for Finansloven for 2003.

² Bevillingerne fremgår af FL-2002 og akt 158 af 29/5-2002. Akt 158 hjemler endvidere adgang til videreførelse af uforbrugte dele af bevillingen fra 2002 til 2003.

Ad indtægter:

Merindtægten på DKK 10,4 mio. eller 452 % relaterer sig dels til en regnskabsteknisk postering vedr. Danmarkshuset i Paris oprindelige anskaffelsespris (DKK 5,2 mio.), jf. nedenstående regnskabsmæssig forklaring til § 06.11.15., dels afslutningen af det endelige regnskab vedr. ambassadebyggeri i Berlin (DKK 5,26 mio.).

Ad udgifter:

Mindreforbruget på DKK 3 mio. eller ca. 24 % relaterer sig hovedsageligt til kancellireovering i Bruxelles. I forbindelse med tilrettelæggelse af projektet primo 2003 var de fysiske arbejder estimeret til at kunne iværksættes ultimo august/primo september 2003. Ved forberedelse af udbudsmateriale mv. blev det blandt andet af hensyn til arbejdernes tilrettelæggelse i Bruxelles besluttet at udskyde de egentlige byggearbejder til primo januar 2004, hvilket fremgår af udbudsmaterialet. En række entreprisedgifter vil således først forfalde til betaling i 2004 i takt med arbejdernes udførelse. Projektets samlede budget udgør DKK 8,5 mio.

Ad § 06.11.05 Konsulære indtægter

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
35,8	0,0	34,0	1,8

På gebyrområdet har udenrigstjenesten konsulære indtægter i form af gebyrer mv. på ansøgninger om visum og opholdstilladelser, udstedelser af kørekort og pas samt anden bistand til danske statsborgere i udlandet. Årets resultat viser en mindreindtægt på ca. 1,8 mio. kr. svarende til ca. 5 procent af bevillingen for 2003. Der er tale om et område, hvor aktiviteten - og dermed - indtægterne i helt overvejende grad er efterspørgselsstyret. De kumulerede mindreindtægter under hovedkontoen er udlignet ved en primokorrektion på 1,8 mio. kr. fra § 06.11.01 Udenrigstjenesten.

Ad § 06.11.13 Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

	<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
Nettoudgift	19,0	12,3	27,1	4,2
Udgift	113,7	12,3	154,8	- 28,8
Indtægt	94,7	0,0	127,7	- 33,0

Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder har i 2003 sammenlagt haft et mindre forbrug på 4,2 mio. kr. Dette skyldes udskydelse af opgaver fra 2003 til 2004 vedrørende Koldkrigsundersøgelsen samt den fysiske etablering af centret. Merudgifterne på løn vil blive udlignet ved mindreforbrug af lønsomsbevillingen i 2004. Merudgiften skyldes opstarten af Etnisk Ligebehandling i henhold til lov nr. 374 af 28. maj 2003. I forbindelse med forarbejderne til loven blev der givet tilsagn om en ekstra bevilling på 3,0 mio. kr. heraf 2,0 mio. kr. til lønudgifter. Beløbet skulle have været optaget på TB i 2003, men DCISM blev for sent opmærksom herpå. Finansministeriet er underrettet om at beløbet søges optaget på TB-2004.

Ad § 06.11.15 Ikke-lovbundne tilskud til internationale formål og institutioner

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
6,1	0,4	11,6	- 5,1

Udenrigsministeriet overdrog 1. juni 2000 Danmarkshuset i Paris til et selvstændigt forvaltningssubjekt, som er underlagt de franske skatte- og regnskabslove jf. akt 121 af 7/4 1999. Efter dialog med Rigsrevisionen og Økonomistyrelsen er det blevet besluttet formelt at overdrage Danmarkshusets ejendom til forvaltningssubjektet, og dermed fjerne anskaffelsesprisen på 5,2 mio. kroner fra status i statsregnskabet. I 2003 blev det blev afklaret, at overdragelsen ikke ville få skattemæssige konsekvenser i Frankrig og Udenrigsministeriet fik fra Økonomistyrelsen anvist den endelige kontering på i alt 5.212.500 kr. Udgiften er posteret på § 06.11.15 "Ikke-lovbundne tilskud til internationale formål og institutioner", idet Danmarkshuset som nævnt er et selvstændigt forvaltningssubjekt, og udgifter vedr. sådanne institutioner kan optages på § 06.11.15. Merforbruget under § 06.11.15 skyldes denne udgiftspostering af Danmarkshuset oprindelige anskaffelsespris. Den modsvarende indtægt er optaget under § 06.11.03 "Udenrigstjenestens bygninger". Udenrigsministeriet har således henholdt sig til Økonomistyrelsens konteringsforslag, såvel på indtægtssiden som for tilskudsposteringen, men det har givet anledning til en regnskabsteknisk afvigelse i forhold til bevillingerne, der gensidigt "ophæver hinanden" på de to nævnte hovedkonti.

Ad § 06.11.16 Miljøindsatser i udviklingslande

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
509,3	0,0	484,0	25,3

Der er et samlet mindreforbrug på tilsagnsbevillingen under §06.11.16. på 25,3 mio. kr., som videreføres. I forhold til bevillingerne på underkontoniveau er tilsagnene på underkonto 20. til miljøprojekterne under den særlige miljøbistand mindre end planlagt som følge af uforudsete forsinkelser i forberedelsen af projekterne. Mindreforbruget på underkonto 40. skyldes især, at arbejdet med en ny strategi for miljøindsatsen under udviklingsbistanden gik i gang i 2003 og forventes offentliggjort i foråret 2004. En række informationsindsatser afventer denne offentliggørelse. Herudover har Udenrigsministeriet på bevillingsafregningen for 2003 optaget 19.359.480 kr. vedrørende korrektion af Finansministeriets videreførelsesbeløb ved bevillingsafregningen 2001.

Ad § 06.11.17 Forebyggelse og bilæggelse af konflikter

	<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
Udgift	137,4	- 8,0	137,6	- 8,2
Indtægt	61,0	- 8,0	53,0	0,0

Det bemærkes, at FL 06.11.17 er en reservationsbevilling, hvilket åbner mulighed for overførsel af midler mellem finansår. Der er hjemlet adgang til overførsel af bevillingerne mellem underkontiene. Der er en overførsel fra FL år 2002 på 8.341.056 kr. Det samlede mindreforbrug udgør i 2003 120.262 kr. svarende til 0,07 procent af bevillingen.

Ad § 06.11.18 Demokratifonden

	<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
Udgift	40,0	0,0	72,1	- 32,1
Indtægt	15,0	0,0	15,0	0,0

Demokratifonden er en reservationsbevilling, hvilket åbner mulighed for overførsel af midler mellem finansår. Der er en overførsel på FL 06.11.18.10 i 2002 på DKK 31.453.803. Der er et beskedent merforbrug i 2003 på DKK 604.428 svarende til 1,5 procent af bevillingen. I forbindelse med merforbruget på DKK 604.428,00 under Demokratifondens finanslovskonto 06.11.18, *reservationsbevilling*, kan anføres følgende:

Udenrigsministeriet havde en forventning om, at det ultimo 2003 ville være muligt at afslutte en række tidligere iværksatte projekter regnskabsmæssigt, således at de derved tilbageførte midler kunne anvendes til planlagte projekter under Demokratifonden inden årets slutning. De ovenfor nævnte regnskabsmæssige afslutninger blev imidlertid først ekspederet i 2004, og en del af de nye tilsagn i 2003 finansieres dermed af de midler, som tilbageføres i 2004..

Ad § 06.11.22 Udenrigsministeriets Øststøtteprogrammer

	<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
Udgift	78,70	0,0	85,6	- 6,9
Indtægt	0,0	3,1	0,0	3,1

Det bemærkes, at FL 06.11.22 er en reservationsbevilling, hvilket åbner mulighed for overførsel af midler mellem finansår. Der er hjemlet adgang til overførsel af bevillingerne mellem underkontiene. Der er en overførsel fra FL år 2002 på 874.561 kr. Efter aftale med Økonomistyrelsen, har Udenrigsministeriet herudover korrigeret for videreført beholdning i 2002 på i alt 8.548.144 kr. Korrektionen vedrører et afgivet tilsagn i 2001 på 4.274.074 kr. bestående af en række enkeltprojekter. Beløbet blev ved en fejl bogført med omvendt (negativt) fortegn i regnskabet for 2001, og indgik således fejlagtigt i Finansministeriets konsolidering af videreførelsessaldiene ved bevillingsafregningen 2001. På bevillingsafregningen 2003 og regnskabet 2003 er fejlen korrigeret. Det samlede akkumulerede videreførelsesbeløb under hovedkontoen udgør herefter 2.487.778 kr.

På indtægtssiden optog Udenrigsministeriet på TBL 2003 3,1 mio. kr. vedrørende indtægter fra tilbageførsel af uforbrugte tilskud tidligere afholdt under øststøtten, hvorved disse beløb tilbageføres til statskassen. Det drejer sig om:

- Den danske trustfond i Nopef (Den nordiske Projekteksporfond) under Den Nordiske Investeringsbank (NIB) jf. akt 321 af 10. juni 1994 og akt 345 af 20. maj 1996. Trustfonden i Nopef er nu afsluttet, og 298.120,05 kr. er returneret til Udenrigsministeriet
- Den danske trustfond for Central- og Østeuropa i Verdensbanken, jf. akt 108 af 8. december 1992, akt 420 af 30. august 1993 og akt 318 af 22. maj 1995. Den anvendte finanslovskonto var 06.11.40.10.51 Anden støtte til Central- og Østeuropa. Efter en sag om svig i relation til en række trustfonde i Verdensbanken er modtaget 891.866 kr. retur vedr. den danske trustfond for Central- og Østeuropa. Desuden er trustfonden for Central- og Østeuropa afsluttet, og der er modtaget 1.947.828,76 kr. retur. Fra det samlede beløb på 2.839.694,76 kr. skal trækkes 5.305,36 kr., der udestod at blive betalt til en ekstern evaluering af den afsluttede fond. Det samlede indtægtsbeløb udgør således 2.834.389,40 kr.

Tilbageførslerne fra Nopef og Verdensbanken blev posteret i regnskaberne i 2001 og 2002, men blev ikke optaget på TB 2002, idet ministeriet ønskede at afvente den samlede afslutning af de to trustfonde. Dette skete først i december 2003, hvorfor indtægterne blev optaget på TB i 2003. Imidlertid er tilbageførslerne ikke sket som forudsat på TB 2003. Ministeriet vil tage skridt til, at de rette reguleringer foretages på regnskabet 2004.

Ad § 06.11.23 Garantifonden for investeringer i østlande

	<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
Udgift	0,0	0,0	0,0	0,0
Indtægt	5,1	- 2,1	0,5	2,5

Udgiften på 2.800 kr. under standardkonto 14. vedrører advokatsalær og bankgebyr, der finansieres af fondens kumulerede indtægter. Mindreindtægten på ca. kr. 2,5 mio. skyldes færre præmieindtægter end forventet på tidspunktet for udarbejdelse af FTB2003. Mindreindtægterne vedrører policeopsigelser.

Ad § 06.11.25 Garantifonden for investeringer i udviklingslande

	<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
Udgift	0,0	0,0	0,0	0,0
Indtægt	5,0	- 1,6	3,1	0,4

Udgiften på 10.300 kr. under standardkonto 14. vedrører advokatsalær og bankgebyr, der finansieres af fondens kumulerede indtægter. Mindreindtægten på 348.759 kr. skyldes færre præmieindtægter end forventet på tidspunktet for udarbejdelse af FTB2003. Mindreindtægterne vedrører policeopsigelser.

Ad § 06.22.01 Fredsbevarende operationer m.v. under FN

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
36,6	0,0	26,1	10,5

Faldet i dollarkursen i 2003 og det forhold, at enkelte opkrævninger for 2003 ikke er modtaget før end 2004 er baggrunden for hovedparten af mindreforbruget på FN fredsbevarende operationer i 2003. I relation til de enkelte underkonti (operationer) kan oplyses følgende:

- MONUC: Det samlede budget for operationen blev i 2003 forøget med 356 mio. kr. Pengene blev dog ikke opkrævet, eftersom FN Sekretariatet forudså et mindreforbrug pga. ledige stillinger i missionerne. Derudover er der fratrukket 1,95 mio. kr. fra opkrævningerne i 2003 pga. overskud fra budgetperioden 2001/2002.
- MINURSO: Uanvendt balance for perioden 2001/2002 blev fratrukket i 2003.

Ad § 06.22.03 Øvrige organisationer

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
167,2	22,0	184,6	4,6

Mindreforbruget på i alt 4,6 mio. kr. skyldes først og fremmest det betydelige fald i dollarkursen i 2003. Kontoen er lovbunden.

Ad § 06.22.05 Den Europæiske Investeringsbank

	<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
Udgift	4,0	0,0	4,6	0,6
Indtægt	4,0	0,0	0,2	3,8

Kontoen vedrører betaling til Den Europæiske Investeringsbank (EIB) af garantier for ikke erlagte tilbagebetalinger fra låntagers side på lån til aktiviteter i AVS-landene (udviklingslande i Afrika, Karibien og Stillehavet) og eventuel tilbagebetaling til Danmark af ydet garanti. Forpligtelsen følger af kautionskontrakter indgået mellem Danmark og Den Europæiske Investeringsbank i forbindelse med udviklingssamarbejdet mellem AVS-landene og EU under Lomé konventionerne (nu Cotonou aftalen).

Det kan ikke ved årets begyndelse konkret angives, hvor stort omfanget af disse betalinger, der skal erlægges efter påkrav herom fra EIB, bliver. Heller ikke omfanget af eventuelle tilbagebetalinger, der måtte tilbydes fra låntagernes side, er forudsigeligt med en vis nøjagtighed. I finansloven for 2003 er der derfor skønsmæssigt indsat et beløb på 4 mio. kr. både for betalinger og for tilbagebetalinger. Begge beløb har varieret gennem årene og reguleres sædvanligvis over tillægsbevillingsloven.

Overskridelsen på 559.470,83 kr. skyldes, at betalingerne i de sidste måneder af året 2003 der blev effektueret efter påkrav herom fra EIB, ikke indgik i grundlaget for bedømmelse af spørgsmålet om ændring af bevillingen gennem tillægsbevillingsloven.

Ad § 06.3 Udviklingsbistand

Udenrigsministeriets samlede bevilling til udviklingsbistand udgjorde i 2003 10.526,9 mio. kr., jf. tillægsbevillingsloven for 2003. Med et samlet forbrug på i alt 10.453,6 mio. kr. svarer dette til et mindreforbrug på i alt 73,3 mio. kr. (ca. 1 %), hvoraf 47,4 mio. kr. videreføres til 2004 under de *konkrete* hovedkonti § 06.31.01. Administration af det internationale udviklingssamarbejde og § 06.31.02. Ejendomserhvervelser i udviklingslandene. Sidstnævnte overflyttes i forbindelse med nedlæggelsen af kontoen i 2004 til § 06.11.03. Udenrigstjenestens bygninger. De resterende 25,9 mio. kr. videreføres som en *samlet pulje* under § 06.3. Bistand til udviklingslandene.

Ad. § 06.31.01. Administration af det internationale udviklingssamarbejde

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
631,0	-1,3	600,0	29,7

I henhold til Finansloven for 2003 (§ 06.11.01.30.76, *Administration af udviklingsbistand og § 06.31.01*) afholdes Udenrigsministeriets driftsudgifter til administration af udviklingsbistand over § 06.31.01. Beløbet fastlægges for 2003 endeligt primo 2004 på grundlag af 2003-regnskabstal og endeligt på Lov om Tillægsbevilling i 2004. Mindreforbruget på 29,7 mio. kr. var således baseret på de foreløbige regnskabstal for 2003. Beløbet videreføres og forventes disponeret til Udenrigsministeriets merudgifter i forbindelse med Danmarks medlemskab af FN's sikkerhedsråd i 2005.

Ad. § 06.31.02. Ejendomserhvervelse

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
25,0	0,0	7,3	17,7

Mindreforbruget på 17,7 mio. kr. skyldes, at man i 2003 i forbindelse med decentraliseringen af udviklingsbistanden har koncentreret anlægsaktiviteterne om mindre tilpasninger af eksisterende ejendomme. Mindreforbruget skal således ses som led i den langsigtede planlægning af en overordnet tilpasning af ejendomsporteføljens fremtidige vægtning af statsejendomme contra lejemål. Flere omfattende købs- og anlægsprojekter befinder sig dermed i de indledende faser af forventede flerårige projektforsløb med en tilsvarende flerårig udgiftsprofil.

Ad. § 06.32.02. Udviklingslande i Asien

Ad. 06.32.02.14. Vietnam

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
250,0	55,0	310,6	-5,6

Merforbruget skyldes væsentligst fremrykningen af en række programaktiviteter, og hermed betalingstidspunktet for udgifterne til disse, dels til støtte til nybygning af færger, dels til indkøb af IT-udstyr i fiskerisektoren.

Ad. § 06.32.02.15. Øvrige lande i Asien

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
205,5	17,4	249,6	-26,7

Merforbruget skyldes, at man fra dansk side på anmodning fra den afghanske regering valgte at accelerere udbetalingen af de bilaterale midler fra rammen for genopbygningsbistanden til Afghanistan for årene 2002-2006 som led i en generel fremrykning af genopbygningsaktiviteterne.

Ad. § 06.32.03. Udviklingslande i Latinamerika

Ad. § 06.32.03.11. Bolivia

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
170,0	-10,0	156,5	3,5

Mindreforbruget skyldes dels forsinkelser i programfremdriften i samarbejdet med de bolivianske regeringsinstitutioner som følge af flere regeringsskift i kølvandet på de sociale uroligheder i 2003, dels mindre forsinkelser i implementeringen af konkrete projektaktiviteter.

Ad. § 06.32.06. Overgangsbistand til vestlige Balkan

Ad. § 06.32.06.11. Overgangsbistand til øvrige Balkan

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
65,0	-7,0	56,7	1,3

Mindreforbruget på 1,3 mio. kr. skyldes væsentligst, at udgifterne til en række afsluttede projekter er blevet mindre end forventet. Der er således i 2003 tilbagebetalt 6,4 mio. kr. i uforbrugte midler i stedet for 5,0 mio. kr. som forventet ved indrapportering til tillægsbevillingsloven.

Ad. 06.32.07. Bilateral bistand til regional- og nærområder

Ad. § 06.32.07.10. Styrkelse af indsatser i nærområder

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
70,0	-21,8	46,5	1,7

Nærområdeindsatsen blev igangsat i 2003. I opstartsfasen har der været usikkerheder forbundet med planlægning af forskellige aktiviteter grundet især den ofte ustabile situation i områderne, som har ført til forsinkelser i projektleveringen og et deraf afledt mindreforbrug i forhold til det oprindeligt planlagte.

Ad. § 06.32.07.20. Bilateral regionalbistand

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
70,0	-36,6	29,3	4,1

Mindreforbruget skyldes væsentligst forsinket iværksættelse af en række projektaktiviteter, herunder at en færdigforhandlet aftale om støtte til økonomisk integration ikke som forventet blev underskrevet af ASEAN-sekretariatet inden udgangen af 2003.

Ad. § 06.33.01. Personelbistand

Ad. 06.33.01.10. Rådgiverbistand

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
318,0	-26,0	282,5	9,5

Mindreforbruget skyldes dels, at rådgiverbistanden løbende tilpasses det konkrete behov for ekspertise i forbindelse med indsatserne til gennemførelsen af udviklingsbistanden. Dels, at rådgiverbevillingen består af et stort antal konti for udgifterne til hver af de i det pågældende år udsendte langtidrådgivere, korttidrådgivere og udsendte og/eller lokale koordinatore på styringsenheder, der dels administreres af UM/København, dels af ambassaderne i samarbejdslandene. Budgetteringen af rådgiverbevillingen er således generelt forbundet med en vis usikkerhed. Udenrigsministeriet kan oplyse, at reviderede retningslinier for økonomistyring af rådgiverbevillingen vil blive udarbejdet inden udgangen af juni 2004. Retningslinierne vil umiddelbart herefter blive fremsendt til Rigsrevisionen.

Ad. § 06.33.04. Øvrige bilaterale aktiviteter

Ad. 06.33.04.14. Kulturelt samarbejde

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
14,0	9,0	23,6	-0,6

Merforbruget skyldes, at Center for Kultursamarbejde med Udviklingslandene (CKU), der finansieres under nærværende konto, først meget sent indberettede om det fulde omfang af deres udestående forpligtelser for 2003. Det bemærkes, at omfanget af CKUs samlede forpligtelser 2001-2003 ligger inden for det i aktstykke 272 af 24/5 2000 forudsete.

Ad. 06.33.04.17. Seminarer, kurser og konferencer m.v.

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
4,0	-0,3	2,9	0,8

Mindreforbruget skyldes, at en række konferencer og seminarer af forskellige årsager ikke kunne afholdes som planlagt.

Ad. § 06.34.05. Globale miljøsektorprogrammer

Ad. § 06.34.05.11. Den Globale Miljøfacilitet (GEF)

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
75,0	0,0	65,2	9,8

I forbindelse med 3. genopfyldning af Den Globale Miljøfacilitet (GEF-3) gav man fra dansk side tilsagn om et bidrag på i alt 298,2 mio. kr. i årene 2002-2005, d.v.s. 74,5 mio. kr. pr. år i hvert af de fire år. Der blev efterfølgende indgået aftale med GEF om, at der i forbindelse med en fremrykket udbetaling af de årlige bidrag kunne ske en reduktion i bidragene, hvorved det årlige danske bidrag blev reduceret til 65,2 mio.kr. pr. år. Mindreforbruget på 9,8 mio. kr. er overført til anvendelse på § 06.34.05.12. Øvrige miljøbidrag. Der er på foranledning af Finansministeriet ikke korrigeret for mindreforbruget på tillægsbevillingsloven.

Ad. § 06.34.05.12. Øvrige miljøbidrag

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
55,0	0,0	64,6	-9,6

Merforbruget skyldes, at der ved overførsel af et mindreforbrug på § 06.34.05.11. Den Globale Miljøfacilitet (GEF) på 9,8 mio. kr. er ydet ekstra bidrag til iværksættelse af internationale miljøaktiviteter i.h.t. underkontoens formål. Der er på foranledning af Finansministeriet ikke korrigeret for merforbruget på tillægsbevillingsloven.

Ad. § 06.34.06. FN's øvrige bistandsprogrammer

Ad. § 06.34.06.21. FN's Fredsbevarende operationer

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
140,0	-35,0	87,8	17,2

Bevillingen under nærværende konto omfatter den del af de pålignede bidrag til FN's fredsbevarende operationer, der i henhold til OECD/DACs regler kan medregnes som udviklingsbistand. Danmarks endelige bidrag afhænger således af aktivitetsniveauet for FN's fredsbevarende operationer og af valutakursen. Et reduceret forbrug som følge af dels det betydelige fald i dollarkursen i 2003 og dels det forhold, at enkelte opkrævninger for 2003 først forelå meget sent på året, blev ved en fejl ikke medtaget på korrektionerne til tillægsbevillingsloven.

Ad. § 06.35.01. Verdensbankgruppen

Ad. 06.35.01.10 IBRD

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
60,0	-3,0	55,1	1,9

Mindreforbruget på 1,9 mio. kr. skyldes en tilbageførsel af uforbrugte midler i to trustfonde, da disse ved bevillingsperiodens udløb i 2003 blev lukket.

Ad. § 06.36.02. Multilateral regional- og overgangsbistand

Ad. § 06.36.02.10. Multilateral regionalbistand

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
98,0	-2,5	92,5	3,0

Mindreforbruget skyldes, at forsinket iværksættelse af en række projektaktiviteter har medført udskydelse af udbetalinger samt at et fald i dollarkursen har medført et fald i udgifterne til et projekt vedr. reduktion af pesticidforgiftninger i Centralamerika. Mindreforbruget er ved en fejl ikke medtaget på korrektionerne til tillægsbevillingsloven.

Ad. § 06.36.03. International ulandsforskning

Ad. § 06.36.03.10. International landbrugsforskning (CGIAR)

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
60,0	0,0	55,9	4,1

Mindreforbruget skyldes en omprioritering af forskningsindsatsen fra landbrugsforskning til sundheds- og samfundsvidenskabelig forskning, hvormed der er overført 4,0 mio. kr. fra nærværende konto til § 06.36.03.11. Anden international ulandsforskning. Der er på foranledning af Finansministeriet ikke korrigeret for mindreforbruget på tillægsbevillingsloven.

Ad. § 06.36.03.11. Anden international ulandsforskning

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
20,0	0,0	23,3	-3,3

Merforbruget skyldes en omprioritering af forskningsindsatsen fra landbrugsforskning til sundheds- og samfundsvidenskabelig forskning, hvormed der er overført 4,0 mio. kr. fra § 06.36.03.10. International landbrugsforskning (CGIAR) til nærværende konto. Der er på foranledning af Finansministeriet ikke korrigeret for merforbruget på tillægsbevillingsloven.

Ad. § 06.36.04. Diverse multilaterale bidrag

Ad. § 06.36.04.10 Diverse multilaterale bidrag

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
46,9	-16,7	23,6	6,6

Mindreforbruget skyldes en fejlbudgettering af konkrete projekter på tillægsbevillingsloven.

Ad. § 06.37.01. Humanitære organisationer

Ad. § 06.37.01.13. Humanitær fødevarebistand (WFP)

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
30,0	0,0	29,3	0,7

Mindreforbruget skyldes, at der ved en fejl ikke blev korrigeret for tilbageførsel af uforbrugte midler på tillægsbevillingsloven.

Ad. § 06.37.02. Ekstraordinære humanitære bidrag og Internationalt Humanitært Beredskab

Ad. § 06.37.37.02.11. International Humanitært Beredskab (IHB)

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
55,0	-2,3	50,3	2,4

Mindreforbruget skyldes, at opkrævninger fra den norske (NORAD) programledelse på Sri Lanka Monitoring Mission fremsendte en begæring om refusion af udgifter for sent til at betaling kunne registreres i 2003-regnskabet.

Ad. § 06.38.01. Tematiserede multilaterale bidrag

Ad. § 06.38.01.10. Tematiserede multilaterale bidrag

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
140,0	-8,4	128,5	3,1

Midlerne anvendes inden for de to temaer: HIV/AIDS og konfliktforebyggelse. Udbetalingerne til førstnævnte blev mindre end planlagt, da projektdokumentet for den planlagte støtte til et HIV/AIDS -projekt implementeret af den Afrikanske Union blev ændret. Ændringerne medførte, at projektet fra dansk side ikke længere vurderedes støtteværdigt.

Ad § 06.41.01 Danmarks Eksportråd

	<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
Nettoudgift	293,9	0,0	265,1	28,8
Udgift	349,4	0,0	323,0	26,4
Indtægt	55,5	0,0	57,9	- 2,4

Der henvises til de regnskabsmæssige forklaringer under § 06.11.01 Udenrigstjenesten, idet mindreforbruget under Danmarks Eksportråd indgår i udenrigstjenestens samlede mindreforbrug.

Ad § 06.41.02 Eksportstipendiater

	<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
Udgift	57,9	0,0	55,2	2,7
Indtægt	8,5	0,0	9,9	- 1,4

På stipendiatbevillingen er der et mindreforbrug på 4,4 mio. kr. i 2003. Dette skyldes bl.a. et fald i kursen på USD og JPY, hvilket har gjort det billigere at drive handelskontorerne i U.S.A., Japan, Venezuela, Indien og Tyrkiet. Herudover har der været et mindreforbrug på driften på flere handelskontorer. Og endelig er enkelte initiativer på eksportfremmesiden blevet

rykket fra 2003 til 2004, herunder en udskydelse af åbningen af handelskontoret i Basra på grund af sikkerhedssituationen i Irak.

Eksportstipendiaterne har i 2003 haft en budgetteret merindtægt på 1,3 mio. kr. Dette skyldtes bl.a. at timeprisen for eksportfremmeydelser pr. 1. januar 2003 steg fra 600 kr./timen til 675 kr./timen samt en øget interesse fra danske virksomheder, som har købt flere eksportfremmeopgaver på handelskontorerne.

Ad. § 06.41.01. Særlige eksportfremmetilskud

Ad § 06.41.03.10 Indsats for små og mellemstore virksomheder

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
15,4	0,0	11,1	4,3

Erfaringerne med to af SMV-programmerne (markedsbearbejdning og eksportvækstgrupper) viste, at der på kort sigt kun var grundlag for en mindre del af den planlagte programekspansion på 2,5 mio. kr. i 2003 til disse initiativer. Bevillingsudvalget har derfor besluttet at supplere med nye initiativer, der fokuserer på danske styrkepositioner blandt underleverandører og innovative virksomheder. Denne omprioritering medførte en forsinkelse af udnyttelsen af bevillingen i 2003.

Der blev i 2003 annulleret kr. 2.100.000, udgørende resttilsagn på afsluttede projekter. Annullationerne blev foretaget så sent på året, at det ikke blev muligt at gennemføre andre påtrængende, nye initiativer på SMV-området. Det akkumulerede videreførelsesbeløb på kr. 4.319.052 fra bevillingen 2003 vil blive anvendt til tilsagn under SMV-programmer i 2004, herunder til de nævnte nye initiativer.

Ad § 06.41.03.20 Eksportfremmetilskud

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
34,3	0,0	28,7	5,6

Mindreforbruget vedrører de bogførte tilskudsbetalinger vedr. § 06.41.03, der i 2002 blev omlagt til reservationsbevilling. De regnskabstekniske konsekvenser heraf forventes fuldt implementeret i 2004, og udgifterne vil derefter fremover blive registreret på grundlag af afgivne tilsagn.

Ad § 06.41.03.30 Særlig eksportfremme, Denmark.dk

<u>FL</u>	<u>TB</u>	<u>Regnskab</u>	<u>Afvigelse</u>
5,0	0,0	4,2	0,8

Årets resultat på 766.464 kr. skyldes mindreforbrug i en række delprojekter under Denmark.dk. Det akkumulerede overskud udgør herefter i alt 1.503.763 kr., som forventes anvendt til blandt andet et minisite om det kongelige bryllup samt en igangværende migrering af Denmark.dk til en mere omkostningseffektiv IT-plattform.